

Srijeda, 14. prosinca 2016.

P8_TA(2016)0502

Godišnje izvješće o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2015. godinu i politici Europske unije u tom području**Rezolucija Europskog parlamenta od 14. prosinca 2016. o godišnjem izvješću o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2015. godinu i politici Europske unije u tom području (2016/2219(INI))**

(2018/C 238/06)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda, na snazi od 24. listopada 1945.,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i ostale sporazume o ljudskim pravima i instrumente usvojene na razini UN-a, posebice Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima te Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima koji su usvojeni u New Yorku 16. prosinca 1966.,
- uzimajući u obzir temeljne međunarodne konvencije o ljudskim pravima, uključujući Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, čiji je potpisnik EU,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda od 18. prosinca 1979. o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta i Rezoluciju Parlamenta od 27. studenog 2014. o 25. obljetnici Konvencije UN-a o pravima djeteta ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji od 18. prosinca 1990. ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o pravu na razvoj ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda i zaključni dokument sjednice Opće skupštine na visokoj razini od 22. rujna 2014. poznate pod nazivom Svjetska konferencija o autohtonim narodima ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Bečku deklaraciju i Akcijski program donesen 25. lipnja 1993. ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju i platformu za djelovanje iz 1995. ⁽⁷⁾ i program djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju (ICPD) iz 1994. ⁽⁸⁾ te ishode njihovih revizijskih konferencija,
- uzimajući u obzir Pariška načela Ujedinjenih naroda o nacionalnim institucijama za ljudska prava ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>.

⁽²⁾ SL C 289, 9.8.2016., str. 57.

⁽³⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CMW.aspx>.

⁽⁴⁾ A/RES/41/128.

⁽⁵⁾ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/2.

⁽⁶⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Vienna.aspx>.

⁽⁷⁾ <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20E.pdf>.

⁽⁸⁾ http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/programme_of_action_Web%20ENGLISH.pdf.

⁽⁹⁾ http://www.ohchr.org/Documents/Publications/PTS-4Rev1-NHRI_en.pdf.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- uzimajući u obzir Povelju o temeljnim pravima Europske unije,
- uzimajući u obzir članak 25. Povelje Europske unije o temeljnim pravima o pravima starijih osoba,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir članke 2., 3., 8., 21. i 23. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članak 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir dokument koji je Visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / potpredsjednica Komisije objavila 28. lipnja 2016. pod naslovom „Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: Jača Europa – Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije” ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Strateški okvir i Akcijski plan EU-a u području ljudskih prava i demokracije koje je Vijeće za vanjske poslove usvojilo 25. lipnja 2012. ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća za vanjske poslove od 8. prosinca 2009. o promicanju sukladnosti s međunarodnim humanitarnim pravom ⁽³⁾ i ažurirane smjernice Europske unije o primicanju sukladnosti s međunarodnim humanitarnim pravom ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Akcijski plan za ljudska prava i demokracije za razdoblje od 2015. do 2019. koji je Vijeće usvojilo 20. srpnja 2015. ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir smjernice Europske unije o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir smjernice EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir paket mjera Vijeća za promicanje i zaštitu svih ljudskih prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba ⁽⁷⁾, koje je Vijeće donijelo 24. lipnja 2013.,
- uzimajući u obzir smjernice za međuparlamentarna izaslanstva Europskog parlamenta o promicanju ljudskih prava i demokracije prilikom njihovih posjeta izvan Europske unije,
- uzimajući u obzir godišnje izvješće EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2015. koje je Vijeće usvojilo 20. lipnja 2016. ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>.

⁽²⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11855-2012-INIT/hr/pdf>

⁽³⁾ <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/111817.pdf>.

⁽⁴⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52009XG1215\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52009XG1215(01)).

⁽⁵⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10897-2015-INIT/hr/pdf>

⁽⁶⁾ SL C 65, 19.2.2016., str. 174.

⁽⁷⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/137584.pdf.

⁽⁸⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10255-2016-INIT/hr/pdf>.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- uzimajući u obzir Akcijski plan za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena: preobrazba života djevojčica i žena s pomoću vanjskih odnosa EU-a za razdoblje 2016. – 2020. (GAPII) koji je Vijeće donijelo 26. listopada 2015. ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 16. lipnja 2016. o jednakosti LGBTI osoba ⁽²⁾ i Popis mjera Komisije za promicanje jednakosti LGBTI osoba (2016. – 2019.) ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. svibnja 2015. o rodu u okviru razvoja ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Europski migracijski program od 13. svibnja 2015. (COM(2015)0240) i zaključke Vijeća o migracijama od 20. srpnja 2015. ⁽⁵⁾, 14. rujna 2015. ⁽⁶⁾ i 22. rujna 2015. ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2015/260 od 17. veljače 2015. o produljenju mandata posebnog predstavnika Europske unije za ljudska prava ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 5. prosinca 2014. o promicanju i zaštiti prava djece ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. svibnja 2012. o „Povećanju utjecaja razvojne politike Europske unije: plan za promjenu” ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir revidirane pokazatelje EU-a koji se odnose na sveobuhvatan pristup u provedbi rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325 i 1820 o ženama, miru i sigurnosti koje je Vijeće donijelo 20. rujna 2016. ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir Konvenciju iz Istanbula Vijeća Europe od 11. svibnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2011/168/CFSP od 21. ožujka 2011. o Međunarodnom kaznenom sudu i o stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2003/444/ZVSP ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice o preispitivanju Europske politike susjedstva (JOIN(2015)0050),
- uzimajući u obzir Akcijski plan iz Vallette od 11. i 12. studenoga 2015. ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a od 13. listopada 2015. o ženama, miru i sigurnosti ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a od 19. lipnja 2008. o seksualnom nasilju kao ratnom zločinu ⁽¹⁶⁾,

⁽¹⁾ http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2015/10/st13201-en15_pdf/.

⁽²⁾ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2016/06/16-epsco-conclusions-lgbti-equality/>

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/lgbti_actionlist_en.pdf.

⁽⁴⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9242-2015-INIT/hr/pdf>.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/07/20-fac-migration-conclusions/>.

⁽⁶⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12002-2015-REV-1/hr/pdf>.

⁽⁷⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12098-2015-INIT/hr/pdf>.

⁽⁸⁾ SL L 43, 18.2.2015., str. 29.

⁽⁹⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?!=HR&f=ST%2015559%202014%20INIT>.

⁽¹⁰⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/130243.pdf.

⁽¹¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12525-2016-INIT/hr/pdf>.

⁽¹²⁾ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008482e>.

⁽¹³⁾ SL L 76, 22.3.2011., str. 56.

⁽¹⁴⁾ http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/action_plan_en_pdf/.

⁽¹⁵⁾ http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2242.pdf.

⁽¹⁶⁾ <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/CAC%20S%20RES%201820.pdf>.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a od 31. listopada 2000. o ženama, miru i sigurnosti ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a od 18. prosinca 2014. o zaštiti migranata ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoje hitne rezolucije u vezi sa slučajevima kršenja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2016. o Uzajamnom fondu EU-a za Afriku: implikacije za razvojnu i humanitarnu pomoć ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2016. o borbi protiv trgovine ljudima u vanjskim odnosima EU-a ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. travnja 2016. o napadima na bolnice i škole kao povredama međunarodnoga humanitarnog prava ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. travnja 2016. o situaciji na Sredozemlju i potrebi za cjelovitim pristupom EU-a migraciji ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 4. veljače 2016. o sustavnom masovnom ubijanju vjerskih manjina koje provodi tzv. Islamska država ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2015. o godišnjem izvješću o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014. i politici Europske unije u tom području ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. rujna 2015. o migracijama i izbjeglicama u Europi ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2015. o obnovi Plana djelovanja EU-a za jednakost spolova i osnaživanje žena u razvoju ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2015. o smrtnoj kazni ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. rujna 2015. o ljudskim pravima i tehnologiji: utjecaj protuprovalnih i nadzornih sustava na ljudska prava u trećim zemljama ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2015. o godišnjem izvješću Visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Europskom parlamentu ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325\(2000\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325(2000)).

⁽²⁾ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/167.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0337.

⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0300.

⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0201.

⁽⁶⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0102.

⁽⁷⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0051.

⁽⁸⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0470.

⁽⁹⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0317.

⁽¹⁰⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0350.

⁽¹¹⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0348.

⁽¹²⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0288.

⁽¹³⁾ SL C 316, 30.8.2016., str. 130.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 12. ožujka 2015. o prioritetima EU-a za Vijeće UN-a za ljudska prava 2015. ⁽¹⁾,
  - uzimajući u obzir Rezoluciju od 18. rujna 2014. o stanju u Iraku i Siriji te ofenzivi IS-a, uključujući progon manjina ⁽²⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 27. veljače 2014. o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica ⁽³⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. listopada 2013. o diskriminaciji na temelju kaste ⁽⁴⁾ i izvješće posebnog izvjestitelja UN-a za pitanja manjima o manjinama i diskriminaciji na temelju kaste od 28. siječnja 2016. ⁽⁵⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. lipnja 2013. o slobodi tiska i medija u svijetu ⁽⁶⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. prosinca 2012. o strategiji digitalne slobode u vanjskoj politici EU-a ⁽⁷⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. studenog 2011. o podršci EU-a Međunarodnom kaznenom sudu: suočavanje s izazovima i prevladavanje poteškoća ⁽⁸⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2011. o vanjskoj politici EU-a kojom se podržava demokratizacija ⁽⁹⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. lipnja 2010. o politikama EU-a u korist branitelja ljudskih prava ⁽¹⁰⁾,
  - uzimajući u obzir Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima: provedba okvira Ujedinjenih naroda: „Zaštita, poštovanje i pomoć” koje je Vijeće UN-a za ljudska prava odobrilo u svojoj rezoluciji 17/4 od 6. srpnja 2011. ⁽¹¹⁾,
  - uzimajući u obzir godišnje izvješće Europske zaklade za demokraciju za 2015. godinu ⁽¹²⁾,
  - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove i mišljenja Odbora za razvoj i Odbora za prava žena i jednakost spolova (A8-0355/2016),
- A. budući da članak 21. UEU-a obvezuje Europsku uniju na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku (ZVSP) vođenu načelima koja su nadahnula njezino stvaranje te koja Unija nastoji unaprijediti u svijetu, i to: načelima demokracije, vladavine prava, univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanja ljudskog dostojanstva, načelima jednakosti i solidarnosti te poštovanjem načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava;
- B. budući da se člankom 207. UFEU-a zahtijeva da se trgovinska politika EU-a temelji na načelima i ciljevima vanjskoga djelovanja EU-a;

⁽¹⁾ SL C 316, 30.8.2016., str. 178.

⁽²⁾ SL C 234, 28.6.2016., str. 25.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0172.

⁽⁴⁾ SL C 181, 19.5.2016., str. 69.

⁽⁵⁾ http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session31/Documents/A_HRC_31_56_en.doc.

⁽⁶⁾ SL C 65, 19.2.2016., str. 105.

⁽⁷⁾ SL C 434, 23.12.2015., str. 24.

⁽⁸⁾ SL C 153 E, 31.5.2013., str. 115.

⁽⁹⁾ SL C 33 E, 5.2.2013., str. 165.

⁽¹⁰⁾ SL C 236 E, 12.8.2011., str. 69.

⁽¹¹⁾ A/HRC/RES/17/4.

⁽¹²⁾ <https://www.democracyendowment.eu/annual-report/>.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- C. budući da je člankom 3. UEU-a utvrđeno da „u svojim odnosima s ostatkom svijeta, Unija podržava i promiče svoje vrijednosti i interese i doprinosi zaštiti svojih građana. Ona doprinosi miru, sigurnosti, održivom razvoju Zemlje, solidarnosti i uzajamnom poštovanju među narodima, slobodnoj i poštenoj trgovini, iskorjenjivanju siromaštva i zaštiti ljudskih prava, osobito prava djeteta, te strogom poštovanju i razvoju međunarodnog prava, uključujući poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda”;
- D. budući da su poštovanje te promicanje i zaštita nedjeljivosti i univerzalnosti ljudskih prava među ključnim ciljevima vanjske i sigurnosne politike EU-a, kako je utvrđeno klauzulom o ljudskim pravima uvrštenom u sve sporazume EU-a s trećim zemljama;
- E. budući da su poštovanje ljudskih prava, mir, sigurnost i razvoj međusobno usko povezani i da se uzajamno podupiru;
- F. budući da bi politike potpore ljudskih prava i demokracije trebalo sustavno uključiti u sve ostale politike EU-a koje imaju vanjskopolitičku dimenziju, kao što su razvoj, migracije, sigurnost, borba protiv terorizma, proširenje i trgovina, osobito primjenom uvjetovanja poštovanjem ljudskih prava;
- G. budući da je usklađenost unutarnje i vanjske dimenzije u području ljudskih prava ključna za inozemnu vjerodostojnost politike EU-a o ljudskim pravima te budući da je povećana usklađenost, između unutarnjih i vanjskih politika EU-a, ali i među različitim vanjskim politikama EU-a, nužan preduvjet za uspješnu i djelotvornu politiku EU-a u području ljudskih prava i demokratizacije; budući da bi veća dosljednost trebala omogućiti EU-u brže i uspješnije djelovanje već u ranim fazama kršenja ljudskih prava; budući da je izazov koji predstavlja dosljednost posebno izražen u pitanjima aktualne migracijske politike;
- H. budući da su vrijednosti slobode, poštovanja ljudskih prava i načela održavanja redovitih i istinskih izbora ključni elementi demokracije; budući da su, uz održavanje slobodnih i pravednih izbora, značajke demokratskih režima transparentno i odgovorno upravljanje, poštovanje vladavine prava, slobodu izražavanja, poštovanje ljudskih prava, postojanje neovisnog pravosudnog sustava te poštovanje međunarodnog prava i međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima;
- I. budući da je poštovanje ljudskih prava ugroženo diljem svijeta te budući da niz autoritarnih režima dovodi u pitanje univerzalnost ljudskih prava; budući da diljem svijeta postoje brojni pokušaji da se prostor civilnog društva ograniči, uključujući u multilateralnim forumima; i budući da nepoštovanje ljudskih prava ima negativne posljedice za pojedince, njihovo okruženje i društvo u cjelini;
- J. budući da je EU bio ključan čimbenik u donošenju Programa za održivi razvoj za razdoblje do 2030., kojim se nastoje ostvariti ljudska prava svih osoba;
- K. budući da je Vijeće 20. srpnja 2015. usvojilo novi Akcijski plan o ljudskim pravima i demokraciji za razdoblje od 2015. do 2019. kako bi se EU-u omogućilo da se s tim izazovima suoči usredotočenijim, sustavnijim i koordiniranim korištenjem svojih instrumenata u području ljudska prava; budući da taj Akcijski plan valja provesti u skladu s Akcijskim planom za rodnu ravnopravnost (2016. – 2020.);
- L. budući da je potpredsjednica Komisije / Visoka predstavnica Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku izjavila da će ljudska prava biti jedan od njezinih najvažnijih prioriteta te da se njima kani koristiti kao smjerokazom u svim odnosima s trećim zemljama; budući da je on istaknula i odlučnost EU-a da, bez iznimke, promiče ljudska prava u svim područjima vanjskih odnosa;
- M. budući da je zalaganje EU-a za djelotvoran sustav multilateralnih odnosa, u čijem je središtu UN, sastavni dio vanjske politike Unije koja se temelji na uvjerenju da je sustav multilateralnih odnosa zasnovan na univerzalnim pravilima i vrijednostima najprikladniji za rješavanje globalnih kriza, izazova i prijetnji; budući da je suradnja s trećim zemljama u svim bilateralnim i multilateralnim forumima jedan od najdjelotvornijih načina tematiziranja pitanja ljudskih prava u tim zemljama;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- N. budući da se redovnim sjednicama Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava (UNHRC), imenovanjima posebnih izvjestitelja, mehanizmom univerzalnog periodičnog pregleda te posebnim postupcima usmjerenima na rješavanje stanja u određenim državama ili na određene teme daje doprinos međunarodnim naporima za promicanje i poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava;
- O. budući da EU suradnju s civilnim društvom i braniteljima ljudskih prava u trećim zemljama smatra jednim od svojih temeljnih prioriteta u promicanju ljudskih prava i borbi protiv kršenja ljudskih prava;
- P. budući da u svojoj Rezoluciji od 22. listopada 2013. o lokalnim vlastima i civilnom društvu: Europski angažman za potporu održivom razvoju⁽¹⁾, Parlament izražava zabrinutost zbog pritiska na organizacije civilnog društva, naglašava važnost definiranja sustava praćenja koji omogućuje ocjenjivanje napretka u pogledu političkih i regulatornih odredaba te poziva na promicanje razvoja poticajne okoline za organizacije civilnog društva; budući da je veliki broj zemalja nedavno donio stroge zakone o nevladinim organizacijama kojima se strane organizacije proglašavaju nepoželjnima ako se utvrdi da predstavljaju prijetnju za ustavni poredak, obranu ili sigurnost dotične zemlje te budući da je samo u 2015. diljem svijeta ubijeno 185 aktivista za ljudska prava i zaštitu okoliša, 66 % njih u zemljama Latinske Amerike;
- Q. budući da sve više zemalja, osobito u Aziji, na Bliskom Istoku i u Africi, pribjegava zabranama putovanja kako bi se branitelje ljudskih prava spriječio da sudjeluju na međunarodnim događanjima;
- R. budući da se člankom 18. i člankom 19. Opće deklaracije o ljudskim pravima potvrđuje da svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi te slobodu mišljenja i izražavanja, što uključuje slobodu zadržavanja mišljenja bez uplitanja i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg medija i bez obzira na granice; budući da je naglo porastao broj slučajeva progona povezanih isključivo s osobama koje na miran način izražavaju svoje pravo na slobodu mišljenja, bogoslužja i izražavanja;
- S. budući da se člankom 20. Opće deklaracije o ljudskim pravima potvrđuje da svatko ima pravo na mirno okupljanje i udruživanje; budući da se Rezolucijom 21/16 Vijeća UN-a za ljudska prava podsjeća države na njihovu obvezu poštovanja i zaštite prava pojedinaca na mirno okupljanje i slobodno udruživanje, kako na internetu, tako i izvan interneta te budući da slobodu misli, savjesti, vjeroispovijedi i uvjerenja treba poduprijeti međureligijskim i međukulturnim dijalozima;
- T. budući da su temeljna prava međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava utvrđena Ženevskim konvencijama i dodatnim protokolima te da su ona u središtu svakog humanitarnog djelovanja; budući da se zaštita civila i raseljenih osoba u područjima sukoba mora neutralno i nepristrano zajamčiti te budući da se treba pridržavati načela neovisnosti pomoći;
- U. budući da je nezakonita okupacija državnog područja trajna povreda međunarodnog prava, koja prema međunarodnom humanitarnom pravu povlači za sobom odgovornost okupacijske sile za civilno stanovništvo;
- V. budući da je teško osigurati dokaze o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti, osobito u vrijeme dosad nezabilježenog broja izbjeglica koji bježe pred nasiljem; budući da je osiguranje dokaza ključno za to da se počinitelji privedu pravdi;
- W. budući da su pokušaji zatvaranja zatvora SAD-a u zaljevu Guantánamo bili neuspješni te da je tijekom 2015. oslobođeno ili premješteno samo 20 pritvorenika;
- X. budući da diljem svijeta sve više osoba bježi od rata, oružanih sukoba ili drugih ponižavajućih uvjeta te budući da ti izbjeglički tokovi i razni oblici migracija predstavljaju znatan izazov, i za politiku EU-a i na svjetskoj razini, te da oni zahtijevaju trenutačna, djelotvorna i održiva rješenja u skladu s našim zajedničkim europskim vrijednostima; budući da humanitarna pomoć koju pruža Komisija, koja je vodeći globalni donator, pomaže izbjeglicama i raseljenim osobama u više od 30 zemalja;

⁽¹⁾ SL C 208, 10.6.2016., str. 25.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- Y. budući da su u cilju borbe protiv krijumčarenja i radnog iskorištavanja migranata te trgovine migrantima potrebna kratkoročna, srednjoročna i dugoročna rješenja, među kojima i mjere za razbijanje kriminalnih mreža i privođenje kriminalaca pravdi te za prikupljanje i analizu podataka, mjere za zaštitu žrtava i vraćanje migranata koji nezakonito borave u EU-u, kao i suradnja s trećim zemljama te dugoročne strategije za rješavanje problema potražnje za krijumčarenim osobama i temeljnih uzroka migracija zbog kojih ljudi završavaju u rukama krijumčara;
- Z. budući da je pravda ključna za postizanje većeg stupnja poštovanja ljudskih prava te da EU i njegove države članice bezuvjetno podupiru Međunarodni kazneni sud (MKS) od njegova začetka, promičući pritom univerzalnost Rimskog statuta i braneći njegov integritet radi jačanja njegove neovisnosti;
- AA. budući da je dosad ostvaren znatan napredak u pogledu ukidanja smrtno kazne te budući da su mnoge zemlje ukinule smrtnu kaznu, dok je dio njih poduzeo zakonodavne mjere u tom smjeru; budući da je tijekom 2015. došlo do znatnog porasta ukupnog broja pogubljenja, od čega je gotovo 90 % provedeno u samo trima zemljama: Iranu, Pakistanu i Saudijskoj Arabiji; budući da je Bjelarus i dalje jedina zemlja u Europi koja nije ukinula smrtnu kaznu;
- AB. budući da je ravnopravnost spolova u srži europskih vrijednosti, da je sadržana u pravnom i političkom okviru EU-a te da je središnji dio programa UN-a za održivi razvoj do 2030.; budući da je proteklih godina došlo do znatnog porasta nasilja i diskriminacije protiv žena i djevojaka, osobito u ratnim zonama i pod autoritarnim režimima;
- AC. budući da, prema podacima UNICEF-a, 250 milijuna djece diljem svijeta živi u zemljama zahvaćenima sukobima, da je gotovo 50 milijuna djece prisilno raseljeno kao posljedica nasilja, rata i ratnih zločina, terorizma i pobuna, odnosno da su zbog tih razloga migrirali preko granica, te da brojna djeca i dalje trpe razne oblike diskriminacije i nasilja, iskorištavanja, zlostavljanja, prisilnog rada, siromaštva i neishranjenosti;
- AD. budući da je, prema podacima UNICEF-a, jedno dijete među njih 200 u svijetu izbjeglica, da su gotovo trećina djece koja žive izvan zemlje u kojoj su rođena izbjeglice te da je broj djece izbjeglica udvostručen između 2005. i 2015. godine;
- AE. budući da se člankom 25. Opće deklaracije o ljudskim pravima priznaje pravo svake osobe na „životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove obitelji” u okviru kojega majčinstvo i djetinjstvo imaju pravo na posebnu skrb i pomoć, što uključuje i zdravstvenu skrb; budući da pristup obrazovanju, prehrani i zdravstvenoj skrbi trebao biti zajamčen svoj djeci; budući da se u Rezoluciji Vijeća za ljudska prava UN-a 26/28(36) poziva da se sljedeći sastanak socijalnog foruma UNHRC-a usredotoči na pristup lijekovima u skladu s pravom svih ljudi na najviši mogući standard tjelesnog i duševnog zdravlja; budući da se u Statutu WHO-a navodi da je uživanje najvišeg mogućeg standarda zdravlja jedno od temeljnih prava svakog čovjeka bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje, gospodarski ili socijalni status;
- AF. budući da, u skladu s Konvencijom UN-a o pravu djeteta, vlasti moraju poštovati prava djeteta koje je razdvojeno od jednog ili oba roditelja;
- AG. budući da su nasilje usmjereno protiv manjina, među kojima i pripadnika zajednice LGBTI, i njihov nezakoniti progon i dalje prisutni u mnogim područjima diljem svijeta te da je diskriminacija široko rasprostranjena u područjima zdravstvene skrbi, obrazovanja te zapošljavanja, ali i u drugim sektorima;
- AH. budući da iz cijeloga svijeta i dalje pristižu izvješća o kršenjima građanskih i političkih, ekonomskih, radnih, socijalnih i kulturnih prava te šteti po okoliš do kojih dolazi zbog nedopuštenih poslovnih praksi određenih subjekata iz privatnog sektora; budući da postoji snažna veza između korupcije, utaje poreza, nezakonitih tokova kapitala i kršenja ljudskih prava;
- AI. budući da se Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima primjenjuju na sve države i sva poduzeća, bila ona transnacionalna ili ne, neovisno o njihovoj veličini, sektoru, lokaciji, vlasništvu i strukturi te budući da je u primjeni Vodećih načela UN-a u cijelom svijetu izazov i dalje predstavlja uspostava djelotvornih mehanizama za nadzor i sankcioniranje; budući da je potrebno povesti računa o posebnim značajkama malih i srednjih poduzeća (MSP) i uključiti ih u fleksibilan pristup društveno odgovornom poslovanju koji će biti prilagođen njihovu potencijalu;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- AJ. budući da je Komisija u listopadu 2015. donijela novu trgovinsku strategiju naslovljenu „Trgovina za sve”, u kojoj je utvrđeno da se trgovina rabi kao sredstvo za jačanje ljudskih prava u trećim zemljama;
- AK. budući da je tijekom 2015. Europska unija počela s radom na zakonodavstvu usmjerenom na rješavanja problema trgovine mineralima kojom se raspiruju sukobi;
- AL. budući da nacionalna i međunarodna sportska događanja, kao što su Olimpijske igre i nogometni Svjetski kup, ne bi trebalo koristiti u političke svrhe, nego, kako je sadržano u Olimpijskoj povelji, organizirati poštujući u cijelosti sva ljudska prava te da bi njihov cilj trebao biti skladan razvoj čovječanstva kojim se promiče miroljubivo društvo koje se brine o očuvanju ljudskih prava i ljudskog dostojanstva i u kojem nema diskriminacije na bilo kojoj od osnova poput nacionalnosti, rase, religije, politike, spola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije ili spolnih obilježja;
- AM. budući da ekološke promjene dovode u pitanje pristup vodi, prirodnim resursima i hrani;

Ljudska prava u središtu vanjske politike EU-a

1. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog toga što su promicanje i zaštita ljudskih prava i demokratskih vrijednosti ugroženi diljem svijeta te što se univerzalnost ljudskih prava ozbiljno dovodi u pitanje u brojnim dijelovima svijeta, uključujući i onima koji su pod vlašću autoritarnih režima ili pod kontrolom terorističkih skupina poput Daiša;
2. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog brojnih i sve češćih pokušaja sužavanja prostora za djelovanje civilnog društva i branitelja ljudskih prava, sve većih ograničenja slobode okupljanja i slobode izražavanja te sve većeg broja represivnih zakona koji utječu na civilno društvo, a koji se diljem svijeta, u zemljama poput Rusije, Turske i Kine, donose pod izgovorom borbe protiv terorizma (uvođenjem protuterorističkih zakona, izvanrednog stanja i sigurnosnih mjera), budući da oni često imaju negativan utjecaj na ljudska prava i da se zlorabe u represivne svrhe; podsjeća da se takvim zakonima ne bi ni na koji način smjelo skupinama civilnog društva smanjivati prostor za djelovanje; poziva na jasnu osudu tih zloporaba i kršenja;
3. snažno naglašava da je Europska unija predana zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici i svim drugim politikama s vanjskom dimenzijom koje se temelje na promicanju demokracije, vladavine prava, univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanju ljudskog dostojanstva, načela jednakosti i solidarnosti te poštovanju načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog zakona u području ljudskih prava i humanitarnog prava; ponavlja da su ova načela također intrinzično svojstvo vanjskog djelovanja izvan okvira ZVSP-a, među ostalim razvojnih i humanitarnih politika;
4. poziva sve institucije EU-a i države članice da djeluju u skladu s preuzetim obvezama u pogledu promicanja demokracije i vladavine prava, zaštite i ostvarivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te da ljudska prava na svim razinama postave u središte odnosa EU-a s trećim zemljama, među ostalima i sa strateškim partnerima;
5. ponavlja svoj poziv državama članicama da budu primjer drugima tako da jednoglasno iskažu potporu nedjeljivosti, međuovisnosti, međusobnoj povezanosti i univerzalnosti ljudskih prava te, što je od posebne važnosti, ratificiraju sve međunarodne instrumente za ljudska prava koje je uspostavio UN;
6. ističe da bi, kako bi bio vjerodostojan akter u vanjskim odnosima, EU trebao osigurati veću usuglašenost između svojih unutarnjih i vanjskih politika u smislu poštovanja ljudskih prava i demokratskih vrijednosti (pri čemu su u tu svrhu ključne strategije za promicanje i zaštitu prava LGBTI osoba) te da bi trebao biti usmjeren na sustavno usuglašenu i usklađenu provedbu politike EU-a o ljudskim pravima;
7. skreće pozornost na svoju dugoročnu predanost promicanju ljudskih prava i jačanju demokratskih vrijednosti, što se odražava, između ostaloga, u godišnjoj Nagradi Saharov za slobodu mišljenja, u radu Pododbora za ljudska prava, davanju podrške demokraciji i slanju misija za promatranje izbora, u radu Europske zaklade za demokraciju, u mjesečnim raspravama na plenarnim sjednicama i rezolucijama o slučajevima kršenja ljudskih prava, demokratskim načelima i vladavini prava te u radu brojnih parlamentarnih izaslanstava;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

8. duboko je zabrinut zbog toga što je veliki broj branitelja ljudskih prava danas izložen napadima; poziva EU i, posebno, potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da sustavno i nepobitno osude slučajeve ubojstva branitelja ljudskih prava i sve pokušaje da ih se podvrgne bilo kojem obliku nasilnog djelovanja, progona, prijetnji, uznemiravanja, nestajanja, zatvaranja ili arbitrarnog uhićenja te da osude one koji čine ili toleriraju takva zlodjela i da pojačaju svoju javnu diplomaciju tako da otvoreno i jasno pruže potporu braniteljima ljudskih prava, i kad je riječ o njihovim svjedočenjima u multilateralnim forumima; poziva EU da donese smjernice u pogledu takve politike, s obzirom na to da se time pridonosi dosljednosti trenutačnih prioriteta EU-a iznesenih u već postojećim smjernicama EU-a; potiče delegacije EU-a i diplomatska predstavništva država članica da nastave aktivno podupirati branitelje ljudskih prava, osobito sustavnim praćenjem sudskih postupaka, posjećivanjem aktivista koji se nalaze u zatvoru i, po potrebi, davanjem izjava o pojedinačnim slučajevima; poziva na uvođenje sustava za učinkovito praćenje prostora za djelovanje civilnog društva koji bi imao jasne referentne vrijednosti i pokazatelje; ponovno ističe važnost Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava za pružanje izravne financijske i materijalne potpore braniteljima ljudskih prava koji se nalaze u opasnosti i kriznog fonda koji delegacijama EU-a omogućuje da braniteljima ljudskih prava čiji je život u neposrednoj opasnosti *ad hoc* pruže izravna bespovratna sredstva;

9. poziva EU i njegove države članice na poticanje uspostave nacionalnih institucija za ljudska prava u skladu s Pariškim načelima Ujedinjenih naroda, koje bi imale odgovarajuće ovlasti, resurse i stručnost kako bi zajamčile zaštitu i poštovanje ljudskih prava;

10. podsjeća da je potrebno razviti međuparlamentarne odnose između Unije i njezinih partnera u okviru otvorenog dijaloga utemeljenog na međusobnom razumijevanju i povjerenju, a u svrhu učinkovitog promicanja ljudskih prava;

Strateški okvir i novi Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju

11. pozdravlja donošenje drugog Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju (2015. – 2019.) te potiče EU i njegove države članice da akcije predviđene planom provedu u cijelosti, dosljedno, transparentno i pravodobno, te da pojačaju potporu demokraciji; ističe da su za dosljednu provedbu Akcijskog plana potrebni konsenzus i koordinacija između EU-a i država članica te snažno potiče države članice da se u većoj mjeri angažiraju pri provedbi i preispitivanju Akcijskog plana; ističe da bi država članice trebali izvijestiti o provedbi Akcijskog plana na nacionalnoj razini;

12. naglašava da je za ispunjavanje ambicioznih ciljeva iznesenih u drugom Akcijskom planu nužno da EU zajamči dostatnu razinu sredstava i stručnosti, i u smislu ljudskih resursa u delegacijama, Komisiji i Europskoj službi za vanjsko djelovanje (ESVD), i u smislu financijskih sredstava za projekte;

13. smatra da je slobodno civilno društvo jedan od temelja za zaštitu i podupiranje ljudskih prava i demokratskih vrijednosti te izražava zabrinutost zbog smanjenja javnog prostora za civilno društvo i sve većeg broja napada na branitelje ljudskih prava i novinara diljem svijeta; pozdravlja činjenicu da je u Akcijski plan unesen cilj pružanja odgovora na prijetnju sužavanja prostora za civilno društvo i potiče EU da provodi predviđena djelovanja; potiče sve strane uključene u vanjsko djelovanje EU-a da utvrde i počnu rješavati postojeće nedostatke u zaštiti ljudskih prava i demokratskih sloboda te da poboljšaju suradnju s civilnim društvom, parlamentima, političkim strankama i lokalnim vlastima te s regionalnim i međunarodnim organizacijama na terenu; skreće pozornost na činjenicu da Akcijski plan ne sadrži zaseban cilj o poticanju demokratskih standarda u partnerskim zemljama; poziva Komisiju da izradi smjernice EU-a za potporu demokraciji;

Godišnje izvješće EU-a

14. pozdravlja napore uložene u poboljšanje i postizanje veće sažetosti i sustavnosti godišnjeg izvješća o ljudskim pravima i demokraciji, kao i u stavljanje izvješća na raspolaganje široj javnosti; ponavlja svoje uvjerenje da bi godišnje izvješće trebalo biti poboljšano objektivnijim pristupom, pri čemu bi, osim postignuća i najboljih praksi, u izvješću trebalo istaknuti vrlo specifične izazove i prepreke s kojima se suočavaju treće zemlje, dati preporuke za korektivne mjere i izvijestiti o mjerama koje je ESVD poduzeo kako bi se ti izazovi riješili; ponavlja da bi izvješća za pojedine zemlje predstavljena unutar godišnjeg izvješća trebala biti što manje deskriptivna, da bi ona trebala odražavati strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje te dati pregled učinka djelovanja EU-a na terenu;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

15. ponavlja svoj poziv na sustavno i sveobuhvatno izvještavanje o poduzetim koracima, ostvarenim rezultatima i političkim zaključcima donesenima na temelju djelovanja pokrenutih rezolucijama koje je Parlament usvojio o slučajevima kršenja ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava; ustraje u tome da je potrebno zajamčiti brze i primjerene odgovore na kršenja ljudskih prava, čak i u njihovim ranim fazama; u tom pogledu pozdravlja djelovanje ESVD-a u okviru Pododbora za ljudska prava u pogledu rezolucija o raspravama o povredama ljudskih prava, demokracije i vladavine prava; podsjeća da je zatražen sveobuhvatan pisani odgovor Komisije i ESVD-a na rezoluciju Parlamenta o godišnjem izvješću o ljudskim pravima i demokraciji, koji ima važnu ulogu u smislu davanja sustavnih i detaljnih odgovora na pitanja koja je Parlament postavio te u pogledu parlamentarnog nadzora; ponovno upućuje poziv potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da sudjeluje u raspravi sa zastupnicima u Europskom parlamentu na dvjema plenarnim sjednicama godišnje, jedanput u vrijeme predstavljanja godišnjeg izvješća EU-a, a drugi put nakon predstavljanja rezolucije Parlamenta;

Posebni predstavnik Europske unije (PPEU) za ljudska prava

16. podsjeća na važnost snažnijeg i fleksibilnijeg mandata PPEU-a za jačanje učinkovitosti, dosljednosti i vidljivosti EU-a u promicanju ljudskih prava i demokratskih načela diljem svijeta; ponavlja svoj poziv da taj mandat postane trajan; nadalje, smatra da bi PPEU-u trebalo dodijeliti pravo istupanja u javnosti i djelovanja na vlastitu inicijativu, omogućiti veću vidljivost u javnosti te pružiti odgovarajuća sredstva i stručnu potporu;

17. naglašava da je tijekom priprema posjeta PPEU-a partnerskim zemlja izuzetno važno sustavno pružiti potporu civilnom društvu i provesti istinsko i temeljito savjetovanje s njegovim predstavnicima; u tom pogledu pozdravlja snažnu suradnju PPEU-a s braniteljima ljudskih prava i civilnim društvom, što se odnosi i na lokalne predstavnike, mlade i djecu, te relevantnim međunarodnim organizacijama prije, tijekom i nakon njegovih posjeta trećim zemljama te naglašava važnost trajnog i sve snažnijeg rada u tom pogledu, ali i potrebu za jasnim i transparentnim mehanizmima za daljnja djelovanja nakon tih posjeta; u cijelosti podržava usredotočenost PPEU-a na promicanje i zaštitu otvorenog prostora za civilno društvo i branitelje ljudskih prava, kao ključnog prioriteta njegova mandata; poziva PPEU da nakon posjeta redovito podnosi izvješća Parlamentu; žali zbog činjenice da je rad i učinak PPEU-a tek djelomično dostupan, i to pregledom godišnjeg izvješća o ljudskim pravima, njegovih profila na društvenim mrežama i javno dostupnih govora; također izražava žaljenje što ne postoje službene informacije o njegovu djelovanju i planovima, kao ni izvješća o napretku ili pregledi;

18. potiče PPEU da se nastavi sustavno zalagati za prioritete EU-a u pogledu ljudskih prava te da ojača suradnju EU-a sa svim relevantnim regionalnim i međunarodnim organizacijama i mehanizmima za ljudska prava; poziva Vijeće da, kao opće načelo, usvoji praksu sustavne suradnje s PPEU-om u mandatima budućih posebnih predstavnika za ljudska prava s geografskom nadležnošću;

Strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje i uloga delegacija EU-a

19. pozdravlja unošenje demokracije u strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje kao nužan element za svaku sveobuhvatnu analizu stanja ljudskih prava i demokracije u partnerskim zemljama;

20. ponavlja važnost uzimanja u obzir strategija o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje na svim razinama oblikovanja politika prema trećim zemljama, uključujući pri pripremi političkih dijaloga na visokoj razini, dijaloga o ljudskim pravima te strateških dokumenata za pojedine zemlje i godišnjih programa djelovanja;

21. ponavlja da bi strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje trebale biti sukladne djelovanju EU-a koje se provodi u svakoj zemlji ovisno o konkretnoj situaciji te da bi trebale sadržavati mjerljive pokazatelje napretka i mogućnost njihove prilagodbe, ako je to potrebno; ističe da je strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje potrebno kontinuirano preispitivati; poziva na daljnje poboljšanje suradnje, komunikacije i razmjene informacija među delegacijama EU-a, veleposlanstvima država članica i institucija EU-a, uključujući Parlament, tijekom priprema i provedbi strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje; ponavlja svoj zahtjev da se zastupnicima Europskog parlamenta omogući pristup strategijama o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje i informacijama o tome kako EU provodi te strategije te da te strategije budu predstavljene u obliku koji članovima omogućuje da svoju dužnost nadziranja propisno vrše;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

22. naglašava potrebu za provedbom dosljedne i vidljive politike EU-a o civilnom društvu i ističe potrebu za boljim razumijevanjem uporabe javne diplomacije; potiče objavu strategija i planova o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje te uspostavu djelotvornog sustava za prikupljanje povratnih informacija, popratna djelovanja po slučajevima i razmjenu informacija;

23. pozdravlja prijedlog za uvođenje kontaktnih točaka za ljudska prava i/ili rodna pitanja u svim delegacijama EU-a i podsjeća na svoju preporuku potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici i ESVD-u za razvoj operativnih smjernica u pogledu uloge kontaktnih točaka za ljudska prava; ustraje u tome da bi njihovo djelovanje trebalo poduprijeti i diplomatsko osoblje država članica; zahtijeva da rad kontaktnih točaka za ljudska prava bude neovisan i slobodan od političkog uplitanja i uznemiravanja nacionalnih tijela trećih zemalja, posebice u njihovim kontaktima s aktivistima za ljudska prava i civilnim društvom; ustraje u važnosti osposobljavanja svog osoblja delegacija EU-a u pogledu sadržaja smjernica EU-a o ljudskim pravima;

24. pozdravlja povećani proračun i pojednostavljenje postupaka Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) za razdoblje od 2014. do 2020. te poziva da se razina sredstava predviđena preispitivanjem EIDHR-a u sredini razdoblja zadrži do kraja trenutnog razdoblja višegodišnjeg financijskog okvira; ponavlja da je potrebna dosljednost i komplementarnost među različitim financijskim instrumentima EU-a te da je potrebno zajamčiti da se ta dodatna sredstva budu dostupna svim instrumentima u području ljudskih prava;

25. poziva da se godišnji programi djelovanja EIDHR-a usvajaju na godišnjoj osnovi, a ne kao donedavno (2016. – 2017.) za dvogodišnje razdoblje, radi omogućavanja maksimalne fleksibilnosti za pružanje odgovora na novonastale situacije i postizanje optimalne razine komplementarnosti s drugim instrumentima EU-a za vanjsko financiranje;

Dijalozi i savjetovanja o ljudskim pravima

26. ponovno ističe potporu ciljanim dijalogima o ljudskim pravima i potvrđuje da oni mogu biti djelotvoran i učinkovit instrument za bilateralni angažman i suradnju, pod uvjetom da se partnerima omogući da se uključe u rješavanje bitnih pitanja, da političke poruke koje se njima šalju budu svrsishodne i usmjerene na rezultate i da se popratna djelovanja nastave pratiti, a ne da se njima samo razmjenjuju informacije o najboljim praksama i izazovima; poziva EU da sustavno uključi rasprave o stanju prava žena i djece u sve dijaloge o ljudskim pravima;

27. prepoznaje važnost uključivanja u dijaloge o ljudskim pravima i zemalja s ozbiljnim problemima u području ljudskih prava; međutim, naglašava da je potrebno da EU donese jasne političke zaključke ako ti dijalozi o ljudskim pravima ne dovode do pozitivnih ishoda; upozorava na opasnost od toga da rasprave o ljudskim pravima postanu sporedne u političkim dijalogima na visokoj razini;

28. ustraje u tome da rasprave o ljudskim pravima nikad ne smiju biti podređene drugim interesima u političkim raspravama na visokoj razini; ponovno poziva ESVD da razvije mehanizam za preispitivanje dijaloga o ljudskim pravima u svrhu njihova poboljšanja; vjeruje da se, ako ti dijalozi opetovano budu neuspješni, moraju koristiti alternativni instrumenti za jačanje ljudskih prava u dotičnim zemljama;

29. poziva ESVD da sustavno vodi dijaloge s civilnim društvom, između ostaloga i na lokalnim razinama, čiji bi se rezultati izravno uključivali u dijaloge o ljudskim pravima; naglašava važnost toga da potpredsjednica Komisija / Visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i ESVD u dijaloge o ljudskim pravima sustavno uključuju i konkretne slučajeve pojedinih boraca za ljudskih prava; poziva ESVD da sustavno prati izvršenje obveza utvrđenih tijekom dijaloga o ljudskim pravima i da sistematizira izvještajne sastanke s organizacijama civilnog društva;

Smjernice Europske unije o ljudskim pravima

30. pozdravlja smjernice EU-a o ljudskim pravima kao koristan alat vanjske politike EU-a o ljudskim pravima kojim se delegacijama EU-a i diplomatskim predstavništvima država članica pružaju praktične smjernice; ponovno poziva na donošenje novih smjernica EU-a za promicanje i zaštitu prava djeteta, bez daljnog odgađanja;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

31. čvrsto naglašava važnost stalne procjene provedbe smjernica temeljene na jasnim referentnim vrijednostima; poziva Komisiju da provede i objavi detaljnu ocjenu provedbe smjernica delegacija EU-a i diplomatskih predstavništava država članica u svim trećim zemljama kako bi se uočile i uklonile moguće razlike i nedostaci u provedbi; smatra da je, kako bi se osigurala ispravna provedba smjernica, potrebno sustavno i učinkovito osposobljavanje osoblja ESVD-a i delegacija EU-a;

Borba protiv svih oblika diskriminacije

32. najoštrije osuđuje sve oblike diskriminacije, uključujući i one utemeljene na rasi, boji kože, spolu, spolnoj orijentaciji, spolnom identitetu, jeziku, kulturi, vjeroispovijedi ili uvjerenju, socijalnom podrijetlu, kasti, rođenju, dobi, invaliditetu ili bilo kojem drugom statusu; ponavlja svoj poziv da se pojačaju politika i diplomacija EU-a u cilju iskorjenjivanja svih oblika diskriminacije te da se iskoriste sve prilike za izražavanje zabrinutosti zbog tih oblika diskriminacije; nadalje, poziva da EU nastavi promicati ratifikaciju i potpunu provedbu svih relevantnih konvencija UN-a, kao što su Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom; pozdravlja rad ESVD-a na priručniku protiv diskriminacije;

Misije i operacije u sklopu zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP)

33. podsjeća da je EU preuzeo obvezu dimenzije ljudskih prava i rodnih pitanja sustavno uključiti u misije koje se provode u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike, u skladu s ključnim rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 i 1820 o ženama, miru i sigurnosti te nedavno donesenom rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2242, prema kojoj žene imaju središnju ulogu u svim naporima za rješavanje globalnih izazova; u tom kontekstu ponavlja svoj poziv EU-u i njegovim državama članicama da u izgradnji održivog pomirenja pruže potporu sustavnom sudjelovanju žena kao ključnoj sastavnici mirovnih procesa; u tom smislu poziva EU da na međunarodnoj razini podrži priznavanje dodane vrijednosti sudjelovanja žena u sprečavanju i rješavanju sukoba, kao i u mirovnim operacijama, humanitarnoj pomoći i postupcima obnove nakon sukoba;

34. naglašava da je zajednička sigurnosna i obrambena politika (ZSOP) instrument koji ne samo da jamči europsku sigurnost, već je i sastavni dio instrumenata vanjske politike EU-a i stoga se mora upotrebljavati u cilju jačanja promicanja ljudskih prava i demokracije u trećim zemljama;

35. poziva na daljnju europsku vojnu integraciju radi jačanja spremnosti i fleksibilnosti europskih oružanih snaga u svrhu omogućavanja pružanja odgovora na prijetnje i slučajeve ozbiljnog kršenja ljudskih prava, genocida ili etničkog čišćenja; u tom smislu naglašava da bi načelo „odgovornosti za pružanje zaštite” trebalo unijeti u međunarodno pravo i da bi EU, kao zajednica vrijednosti, trebao predvoditi inicijative i svrsishodne akcije kako bi zaštitio civile i u onim slučajevima u kojima im prijetnju predstavlja njihova vlastita država;

36. naglašava da je krijumčarenje migranata povezano s trgovinom ljudima i da ono predstavlja najgori oblik povrede ljudskih prava; podsjeća da je pokretanje misija ZSOP-a, poput misije Pomorskih snaga Europske unije – Sredozemlje / operacije Sophia (EUNAVFOR MED), djelotvoran način borbe protiv krijumčarenja migranata; poziva Uniju da nastavi s takvim operacijama te da ih pojača;

37. poziva Vijeće za vanjske poslove i potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da zatraže da voditelji misija EU-a i odgovarajući predstavnici EU-a (voditelji civilnih operacija EU-a, zapovjednici vojnih operacija EU-a i posebni predstavnici EU-a) izvješćuju o slučajevima kršenja međunarodnog humanitarnog prava te da promiču kodeks ponašanja u vezi s djelovanjem Vijeća sigurnosti protiv genocida, zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina, obvezujući države članice UN-a da podupru djelovanje Vijeća sigurnosti usmjereno na sprječavanje ili okončavanje takvih zločina; poziva na uključivanje politika zaštite djece u sve civilne i vojne operacije EU-a u izravnom dodiru s djecom;

38. zahtijeva da EU ojača suradnju s UN-om u kontekstu formuliranja zajedničke strateške vizije o sigurnosti na temelju, s jedne strane, nove globalne strategije EU-a o vanjskoj i sigurnosnoj politici te, s druge strane, revizije mirovnih operacija i mirotnih struktura UN-a koju provodi ta organizacija; ustraje u tome da treba surađivati s UN-om na jačanju uloge i kapaciteta regionalnih i podregionalnih organizacija u pogledu održavanja mira, sprečavanja sukoba, upravljanja civilnim

Srijeda, 14. prosinca 2016.

i vojnim krizama i rješavanja sukoba te da treba dodatno razviti postupke za korištenje ZSOP-a kao potpore u operacijama UN-a, među ostalim raspoređivanjem borbenih skupina EU-a ili izgradnjom kapaciteta i inicijativama za reformu sigurnosnog sektora, dok ljudska i rodna prava treba sustavno uključivati u djelovanje misija i operacija;

Multilateralni angažman za ljudska prava

39. ponovno snažno ističe da su sva ljudska prava utvrđena konvencijama UN-a univerzalna, nedjeljiva, međuovisna i međusobno povezana, kako je dogovoreno Bečkom deklaracijom i Akcijskim planom iz 1993., te da se mora zajamčiti poštovanje tih prava; podsjeća da se Unija zalaže za promicanje i razvoj međunarodnog prava u okviru UN-a; naglašava da je važno da države članice, u skladu člankom 21. UEU-a, ratificiraju sve međunarodne instrumente za ljudska prava koje je utemeljio UN, uključujući instrumente sadržane u Međunarodnom paktu o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima te posebice u Fakultativnom protokolu koji sadržava mehanizme pritužbi i ispitivanja;

40. naglašava da je nužno da vodstvo EU-a ustraje na reformama UN-a s ciljem jačanja utjecaja i snage multilateralnog sustava koji se temelji na pravilima te osiguravanja učinkovitije zaštite ljudskih prava i unapređenja međunarodnog prava; nadalje, ponavlja da je u cilju jačanja vjerodostojnosti važno zajamčiti da se EU aktivno i dosljedno angažira u mehanizmima UN-a za ljudska prava, posebice na sjednici Trećeg odbora Opće skupštine UN-a i Vijeća UN-a za ljudska prava; podupire napore koje su ESVD, delegacije EU-a u New Yorku i Ženevi te države članice uložili u jačanje dosljednosti EU-a pred UN-om u pitanjima ljudskih prava; potiče EU da pojača praksu međuregionalnih inicijativa te da pokrene rezolucije i sudjeluje u njihovu oblikovanju te da pažljivo prati postupak univerzalnog periodičnog pregleda UN-a; osuđuje činjenicu da mjesta u Vijeću za ljudska prava UN-a često zauzimaju zemlje s dokazanim ozbiljnim kršenjima ljudskih prava i poziva države članice EU-a da objave kako su glasovale u Vijeću za ljudska prava UN-a; u tom smislu poziva EU i države članice da se jednaka važnost prava odrazi u načinu na koji glasuju te da svoj glas o rezolucijama Vijeća za ljudska prava UN-a daju na temelju sadržaja, a ne predlagatelja rezolucija; naglašava da je važno i nužno da EU bude stalno zastupljen u multilateralnim forumima te da djelovanje EU-a bude vidljivije;

41. poziva EU da posebnu pozornost posveti područjima koja su u istočnom susjedstvu predmet spora, a na kojima oko pet milijuna ljudi živi bez istinske zaštite ljudskih prava i pristupa pravosuđu; poziva EU da to pitanje stavi na vrh bilateralnog programa za pronalaženje rješenja s dotičnim zemljama i da iskoristi cijeli niz svojih instrumenata za pružanje potpore konkretnim rješenjima koja će unaprijediti zaštitu ljudskih prava na tim područjima i podržavati rad branitelja ljudskih prava koji tu djeluju;

Promicanje slobodnog prostora za civilno društvo i podupiranje branitelja ljudskih prava

42. snažno osuđuje svaki napad, zastrašivanje, uhićenje, ubojstvo, uznemiravanje ili represiju tužitelja, sudaca, odvjetnika, članova akademske zajednice i novinara, ali i svih drugih zanimanja čija su neovisnost i profesionalna sloboda ključni za izgradnju demokratskog društva;

43. izražava žaljenje zbog sve većeg broja napada na branitelje ljudskih prava i borce za zaštitu okoliša diljem svijeta; snažno osuđuje nekažnjavanje njihovih ubojica i poziva ESVD da se založi da se odgovorne privede pravdi;

44. snažno osuđuje to što su mnoge zemlje diljem svijeta nedavno donijele zakone o nevladinim organizacijama, koji osakaćuju civilno društvo i arbitrarno se primjenjuju, a u skladu s kojima kazne uključuju zatvaranja, zamrzavanje sredstava i zabranu pristupa osoblju nevladinih organizacija, što je posebice usmjereno na organizacije koje primaju javna sredstva iz inozemstva;

45. snažno osuđuje zabrane putovanja koje vlasti koriste u svrhu zastrašivanja i ušutkivanja neovisnih branitelja ljudskih prava i aktivista, ali i odvjetnika i novinara, te naglašava da se te mjere često poduzimaju proizvoljno i bez pravne osnove;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

46. ističe ulogu delegacija EU-a u ponovnom potvrđivanju i promicanju ključne uloge koje civilno društvo ima u demokraciji te u stvaranju poticajnog okruženja za civilno društvo, zahtijevajući maksimalnu transparentnost i uključenost u njihovu suradnju s organizacijama civilnog društva i braniteljima ljudskih prava; stoga žali što se i deset godina nakon donošenja smjernica EU-a o braniteljima ljudskih prava informacije o kontaktnim točkama za ljudska prava / službeniku za vezu s braniteljima ljudskih prava još uvijek ne mogu pronaći na internetskim stranicama svih delegacija EU-a;

47. poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a i ministre vanjskih poslova EU-a da na dnevni red Vijeća za vanjske poslove redovito uvrštavaju rasprave o nastojanjima EU-a da oslobodi branitelje ljudskih prava, novinare, političke aktiviste i ostale pojedince te da dogovore održavanje, na godišnjoj osnovi i otvoreno javnosti, sjednice Vijeće za vanjske poslove s dnevnim redom koji obuhvaća sve manji prostor za civilno društvo i pritvaranje branitelja ljudskih prava te da iskoriste sve prilike za tematiziranje tih slučajeva s relevantnim partnerima, uključujući one iz rezolucija Parlamenta nakon rasprava o slučajevima kršenja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava;

48. poziva međunarodnu zajednicu da političke čelnike privede pravdi ako sustavno pribjegavaju zlouporabi policijskih i vojnih snaga u svrhu sprječavanja prosvjeda protiv (produljenja) svojeg vodstva;

Migranti, izbjeglice, tražitelji azila i interno raseljene osobe

49. izražava solidarnost s izbjeglicama i migrantima koji, kao žrtve sukoba, propusta u upravljanju i trgovanja ljudima, u velikom broju trpe ozbiljna kršenja svojih ljudskih prava; osuđuje dramatičan broj smrtnih slučajeva na moru u Sredozemlju; izražava veliku zabrinutost zbog sve većeg broja povreda ljudskih prava izbjeglica, migranata i tražitelja azila na njihovom putu prema Europi; ističe činjenicu da su žene i djeca izbjeglice, tražitelji azila i neprijavljeni migranti posebno izloženi opasnostima, i na migracijskim rutama i unutar samog EU-a; poziva na hitno donošenje mjera kojima bi se poboljšala usuglašenost politika u području migracija i naglašava potrebu za cjelovitim pristupom radi pronalaženja dugoročnih rješenja temeljenih na međunarodnim standardima i načelima ljudskih prava; naglašava da je za pružanje zaštite migrantima i izbjeglicama u skladu s politikama EU-a u području ljudskih prava potrebna solidarnost; u tom smislu ističe da je važno razlikovati izbjeglice i migrante;

50. ukazuje na činjenicu da sukobi, ratovi i propusti u upravljanju i nedovoljno poštovanje ljudskih prava i demokracije predstavljaju ključne uzroke migracije i raseljavanja; naglašava da bi zemlje domaćini trebale zajamčiti potpuni pristup kvalitetnom besplatnom i javnom obrazovanju, uslugama zdravstvene skrbi, što se odnosi i na spolno i reproduktivno zdravlje te pripadajuća prava, pristup tržištu prava te stanovanje u skladu s potrebama izbjeglica; naglašava da je, uz politike socijalne skrbi, za integraciju ključna i spremnost migranata i izbjeglica na integraciju; poziva EU da poveća napore u pružanju podrške Libanonu i Jordanu, koji pružaju sklonište nezabilježenom broju izbjeglica;

51. ističe potrebu za osnaživanjem suradnje sa zemljama porijekla i tranzita, kako radi olakšavanja uredenog upravljanja migracijskim tokovima tako i radi rješavanja temeljnih uzroka emigracije; naglašava da je ključno boriti se protiv skupina koje se bave krijumčarenjem migrantima; podsjeća da EU navedene zemlje treba potaknuti na poštovanje Protokola iz Palerma protiv krijumčarenja migrantima; podsjeća na obveze preuzete na sastanku na vrhu u Valletti;

52. naglašava da je hitno potrebno razviti i uvesti sveobuhvatan, dosljedan i dobro usklađen zajednički europski sustav azila kojim će odgovornost podijeliti među državama članicama;

53. poziva EU i države članice da uspostave potpunu transparentnost u pogledu sredstava koja se dodjeljuju trećim zemljama za suradnju u području migracija te da izvijeste o mjerama zaštite utvrđenima kako bi se osiguralo da takva suradnja ne bude na korist, izravno ili neizravno, sigurnosnim, policijskim i pravosudnim sustavima koji krše ljudska prava;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

54. prima na znanje nedavni prijedlog Komisije o uvođenju popisa Unije sigurnih zemalja podrijetla, kojim se izmjenjuje Direktiva o postupcima azila;

55. smatra da će, kako bi se povećala učinkovitost ponovnog prihvata i osigurala usklađenost vraćanja na europskoj razini, biti potrebno usvojiti nove sporazume o ponovnom prihvatu na razini EU-a koji bi trebali imati prednost pred bilateralnim sporazumima između država članica i trećih zemalja;

56. poziva Komisiju i države članice da zajamče da se Direktiva o povratku provodi uz poštovanje postupaka, normi i temeljnih ljudskih prava koji Europi omogućuju da zajamči humano i dostojanstveno postupanje s povratnicima, u skladu s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; potiče EU i države članice da posvete posebnu pozornost zahtjevima za azil koji su povezani s mogućim političkim progonom kako bi se spriječilo vraćanje koje bi moglo dovesti do kršenja ljudskih prava u zemlji porijekla ili nekoj trećoj zemlji;

57. ponovno poziva EU da zajamči da svi sporazumi s državama koje nisu članice EU-a u području suradnje, migracija i ponovnog prihvata budu usklađeni s međunarodnim ljudskim pravima, pravom o izbjeglicama i međunarodnim pomorskim pravom, kao i načelima i vrijednostima EU-a; poziva države članice da poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, u skladu s međunarodnim pravom; zahtijeva da se uspostave mehanizmi praćenja kako bi se mogao procijeniti utjecaj na ljudska prava suradnje u području migracija i graničnih kontrola s državama koje nisu članice EU-a; ustraje u tome da je ljudska prava potrebno sustavno uključiti i pratiti u svim djelatnostima koje provodi Frontex; zahtijeva od EU-a da aktivno sudjeluje u raspravi o pojmu „klimatskih izbjeglica”, što se odnosi i na eventualno donošenje pravne definicije tog pojma u međunarodnom pravu;

58. nadalje, poziva na uvođenje klauzule u kojoj se navodi da bi ti sporazumi mogli biti obustavljeni dok strane ne pruže zadovoljavajuća jamstva u pogledu individualnog razmatranja zahtjeva za azil te, općenito, poštovanja ljudskih prava migranata, tražitelja azila i izbjeglica;

59. podsjeća da je u europskim i međunarodnim vodama potrebno poštovati načelo zabrane prisilnog vraćanja, što je potvrdio Europski sud za ljudska prava i postojeće zakonodavstvo EU-a; podsjeća na svoju predanost razvijanju primjerenih zakonitih i sigurnih migracijskih kanala, uz istodobnu bolju zaštitu vanjskih granica EU-a; poziva Uniju i najrazvijenije treće zemlje da s drugim zemljama potpišu sporazume o partnerstvu kako bi se potaknulo spajanje obitelji i mobilnost za osobe svih razina kompetencija, uključujući one najmanje osposobljene;

60. poziva države članice da u potpunosti poštuju i provedu doneseni paket o zajedničkom sustavu azila EU-a i zajedničkom zakonodavstvu o migracijama, posebice kako bi zaštitili najugroženije tražitelje azila, kao što su djeca, žene, starije osobe i pripadnici zajednice LGBTI, od nasilja i diskriminacije tijekom postupka azila te da pruže odgovarajuću obuku kako bi postupci bili primjereni i u skladu s potrebama tražitelja azila; poziva države članice da sudjeluju u programima ponovnog naseljavanja, omogućavanjem spajanja obitelji i odobravanjem humanitarnih viza; naglašava važnost rješavanja problema administrativnih i političkih prepreka za brzu provedbu obveza u pogledu preseljenja; prepoznaje da sigurno vraćanje osoba za koje se, na temelju pojedinačnog ocjenjivanja njihovih zahtjeva za azil, utvrdi da nemaju pravo na zaštitu u Uniji mora biti izvršeno;

61. izuzetno je zabrinut zbog sve većeg broja djece izbjeglice i stanja u kojem se nalaze djeca bez pratnje, nestala djeca i djeca odvojena od obitelji; poziva države članice da im apsolutni prioritet bude brzo spajanje maloljetnika bez pratnje s članovima njihovih obitelji; naglašava važnost pružanja pristupa zdravstvenoj skrbi i obrazovanju djeci u sklopu programa EU-a za rješavanje temeljnih uzroka migracija; poziva države da ukinu pritvaranje djece te da najbolji interes djeteta u svim uzimaju u obzir u svim postupcima i osiguraju zaštitu djece u skladu s međunarodnim pravom; naglašava važnost dodjele odgovarajućih sredstava za zaštitu djece izbjeglica i migranata od nasilja, iskorištavanja i zlostavljanja; poziva Komisiju da zajamči da maloljetnici bez pratnje ne nestaju i da izradi strategiju kako bi se u budućnosti izbjegao nestanak maloljetnih migranata bez pratnje na području EU-a i kako bi se saznalo gdje se nalaze nestala djeca;

62. svjestan je da su tražitelji azila koji su pripadnici zajednice LGBTI često, i tijekom putovanja i po dolasku u zemlju u kojoj traže azil, izloženi dodatnoj opasnosti u obliku uznemiravanja, isključenosti, seksualnog nasilja ili drugih oblika nasilja; podsjeća da brojne treće zemlje koje se smatraju „sigurnima” za tražitelje azila diskriminiraju pripadnike zajednice LGBTI ili čak kazneno kažnjavaju homoseksualnost; naglašava da je ugroženim skupinama potrebna dodatna zaštita i poziva države da zajamče da izbjeglice iz zajednice LGBTI budu zaštićene u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

63. naglašava važnost ulaganja u preventivne mjere, posebice putem razvoja strategija integracije i socijalne uključenosti; naglašava potrebu za provedbom namjenskih programa deradikalizacije i ponovnog uključivanja usmjerenih na povratnike;
64. skreće pozornost na problematično stanje u pogledu izbjeglica u državama koje graniče sa Sirijom te smatra da je važno da EU učini sve što je u njegovoj moći kako bi osigurao da se izbjeglicama u tim zemljama zajamče uvjeti za dostojan život, a osobito pristup zdravstvu, obrazovanje i mogućnosti zapošljavanja;
65. ističe dramatičnu situaciju interno raseljenih osoba, posebice golemog broja interno raseljenih osoba u Iraku i Siriji, ali i njihov sve veći broj u Ukrajini, sve zajedno njih 1,4 milijuna u 2015.; ističe da u regionalnim programima za izbjeglice treba prepoznati stanje u kojem se nalaze interno raseljene osobe i pozabaviti se njime; poziva Komisiju, države članice i međunarodnu zajednicu da poduzmu korake kako bi se poboljšalo stanje na terenu i raseljenim osobama zajamčio pristojan smještaj te pristup hrani, zdravstvenoj skrbi i obrazovanju;
66. podsjeća da je, prema Centru za praćenje internog raseljavanja, samo tijekom 2015. godine zbog ekoloških katastrofa raseljeno 19,3 milijuna ljudi; podsjeća da je tim raseljavanjima prvenstveno zahvaćena južna polutka; naglašava da se 85 % tih raseljavanja odvija u zemljama u razvoju i da je uglavnom riječ o raseljavanjima unutar zemalja ili unutar njihovih regija;

Trgovina ljudima

67. poziva EU da borbu protiv trgovine ljudima postavi kao prioritet u svojim vanjskim politikama, da tematizira obje strane fenomena, i potražnju i ponudu, te da obrati posebnu pozornost na zaštitu žrtava i poboljša komunikaciju i suradnju s relevantnim akterima u borbi protiv trgovine ljudima; naglašava da je nužno da sve države članice EU-a provedu Direktivu (2011/36/EU) i strategiju EU-a za iskorjenjivanje trgovine ljudima;
68. podsjeća da kriminalne mreže iskorištavaju sve veći migracijski pritisak, nedostatak sigurnih migracijskih kanala i ranjivost migranata i izbjeglica, posebno žena, djevojaka i djece, kako bi ih podvrgli krijumčarenju, trgovini ljudima i seksualnom iskorištavanju;
69. potiče EU i njegove države članice da obrate pozornost na identifikaciju izbjeglica i migranata koji su žrtve trgovine ljudima ili su žrtve kršenja prava i zloraba koje krijumčarenje obuhvaća; u tom smislu poziva na provođenje obuke za granične službe kako bi se osigurala točna identifikacija koja je od temeljne važnosti za ostvarivanje prava na koje žrtve zakonski imaju pravo;
70. pozdravlja povećanja sredstava za operacije Triton i Poseidon; prima na znanje pokretanje operacije EUNAVFOR MED/Sophia usmjerene protiv krijumčara i trgovaca ljudima na Sredozemlju i podržava osnaživanje upravljanja vanjskim granicama Unije;
71. poziva EU i njegove države članice na ratifikaciju i provedbu Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji;

Poveznice između poslovanja, demokracije i ljudskih prava

72. izražava duboku zabrinutost zbog rasta ekstremnog siromaštva i nejednakosti diljem svijeta, čime se ugrožava potpuno uživanje svih ljudskih prava; vjeruje da su poštovanje ljudskih prava i prava na razvoj suštinski povezana; naglašava da su poštovanje ljudskih prava, između ostalog i socijalnih i ekonomskih prava, ravnopravnost spolova, dobro upravljanje, demokracija, vladavina prava, mir i sigurnost preduvjeti za iskorjenjivanje siromaštva i nejednakosti;
73. pozdravlja Program održivog razvoja do 2030.; naglašava da bi razvojna suradnja EU-a s trećim zemljama trebala biti usmjerena stvaranju međunarodnog okruženja u kojem se potiče ostvarivanje socijalnih i ekonomskih prava te poziva na provođenje Deklaracije UN-a o pravu na razvoj iz 1986.; podsjeća na ključnu važnost načela usklađenosti politika u interesu razvoja za ostvarivanje poštovanja ljudskih prava, kako je utvrđeno u članku 208. UFEU-a; poziva EU da zajamči da će potrebne smjernice, procjene utjecaja te mehanizmi praćenja i izvješćivanja pridonijeti tome da usklađenost politika u interesu razvoja zaživi u politikama EU-a i njegovih država članica; smatra da su provedba usklađenosti politika u interesu razvoja, u skladu s člankom 208. UFEU-a, i jasno utvrđeni okviri za procjenu uspješnosti u svim instrumentima i mehanizmima EU-a za ljudska prava ključni za ispunjenje ciljeva programa održivog razvoja do 2030., jamčenje

Srijeda, 14. prosinca 2016.

uključenosti marginaliziranih i ugroženih skupina te sustavnu primjenu pristupa temeljenog na ljudskim pravima; ustraje u jačanju dosljednosti i koordinacije među svim vanjskim politikama i instrumentima EU-a u provedbi pristupa temeljenog na pravima; poziva države članice da djeluju u okviru svojih ovlasti i u skladu s preuzetim obvezama u području razvoja te politikama EU-a u tom području; poziva Komisiju da provede ocjenu upotrebe instrumenata za pristup temeljen na pravima u delegacijama i Parlamentu dostavi pregled te ocjene;

74. podsjeća na pitanje uvođenja pristupa temeljenog na pravima u razvojnu politiku EU-a radi uvrštenja načela ljudskih prava u operativne razvojne aktivnosti EU-a, što se odnosi i na aranžmane kojima se, i u sjedištima i na terenu, usklađuju aktivnosti u području ljudskih prava i razvojne suradnje; poziva na to da se našim partnerima, u koje se ubrajaju i lokalne vlasti, civilno društvo i privatni sektor, omogućući intenzivnije korištenje instrumentima za pristup temeljen na pravima te poziva na pomno praćenje njihove primjene koje će provoditi Komisija;

75. stajališta je da pitanje ljudskih prava za sve mora prožimati postizanje svih ciljeva Programa održivog razvoja do 2030.; poziva na to da se na nacionalnoj i međunarodnoj razini uspostavi uključiv okvir pokazatelja za ciljeve održivog razvoja koji će se temeljiti na pravima i u kojemu će se voditi računa o ljudskim pravima kako bi se zajamčila snažna transparentnost i odgovornost u tom pogledu i kako bi resursi namijenjeni za razvoj doista došli do osoba kojima su potrebni;

76. ponovno potvrđuje da je hitno potrebno suočiti se s globalnim izazovom koji predstavljaju bolesti povezane s malnutricijom i zanemarene bolesti; poziva na donošenje dugoročne političke strategije i plana djelovanja za globalno zdravlje, inovacije i pristup lijekovima koji uključuje, između ostaloga, ulaganja u istraživanje i razvoj radi zaštite prava na životni standard dovoljan za zdravlje i dobrobit svakog čovjeka, bez diskriminacije na temelju rase, vjere, političkog uvjerenja, ekonomskog ili socijalnog stanja, spolnog identiteta ili spolne orijentacije;

77. zabrinut je zbog svih pokušaja da se sredstva namijenjena za borbu protiv siromaštva i za poticanje razvoja (čime politike čiji je krajnji cilj podržati ljudska prava dobivaju epilog u praksi) koriste u svrhe koje nisu povezane s razvojem; naglašava da bi razvojna pomoć trebala biti usmjerena na iskorjenjivanje siromaštva, a ne služiti kao instrument kojemu je jedini cilj kontrola migracija, i podsjeća na važnost cilja održivog razvoja br. 16 (Mir, pravda i snažnije institucije) za postizanje većeg poštovanja ljudskih prava i djelotvornog demokratskoga upravljanja; smatra da bi, radi jamčenja transparentnosti pomoći EU-a i jačanja odgovornosti u zemljama primateljicama, u sve razvojne programe trebalo uvesti antikorupcijsku klauzulu te da bi konsolidacija vladavine prava, dobrog upravljanja, institucionalnih kapaciteta uz uporabu proračunske potpore, demokratskog sudjelovanja i reprezentativnog donošenja odluka, stabilnost, socijalna pravda te uključiv i održiv rast koji omogućuje poštenu raspodjelu stvorenog bogatstva trebali biti ključni ciljevi svih vanjskih politika EU-a; upozorava na populizam, ekstremizam i zlouporabe ustavnih ovlasti kojima se legitimiziraju kršenja ljudskih prava;

78. ističe da su zbog sve većih humanitarnih potreba sredstva za humanitarnu pomoć trajno nedostatna i postojeće nedostatke Svjetskog programa za hranu zbog kojih je smanjena opskrba hranom; poziva države članice UN-a, Europsku uniju i njezine države članice da, u najmanju ruku, podmire preuzete financijske obveze; u tom smislu napominje da većina država članica EU-a nije ostvarila preuzeti cilj izdvajanja 0,7 % BDP-a za razvojnu pomoć, ali pozdravlja obveze koje je EU preuzeo u pogledu humanitarne pomoći i civilne zaštite, područja u kojima su EU i njegove države članice najveći donatori;

79. pozdravlja novi europski plan za vanjska ulaganja i osnivanje uzajamnog fonda za Afriku koji za cilj imaju rješavanje temeljnih uzroka siromaštva, nejednakosti i nezakonitih migracija poticanjem održivog rasta i stvaranjem radnih mjesta te poticanje poštovanja ljudskih prava i privatnih ulaganja u Africi i susjedstvu EU-a; zahtijeva da se Europski fond za regionalni razvoj privremeno koristi u susjednim državama EU-a radi davanja doprinosa njihovoj stabilizaciji;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

80. pozdravlja uvrštenje poglavlja o razvoju u godišnje izvješće EU-a o ljudskim pravima i demokraciji za 2015. te poziva da to postane uobičajena praksa za buduća godišnja izvješća;

Trgovina, poslovanje i ljudska prava

81. poziva na brzu, učinkovitu i sveobuhvatnu provedbu Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima; poziva sve države članice UN-a, uključujući države članice EU-a, da izrade i primijene nacionalne akcijske planove; smatra da su trgovina i ljudska prava usko povezane i da poslovna zajednica ima važnu ulogu u promicanju ljudskih prava i demokracije;

82. ponovno potvrđuje da je na svim razinama, uključujući međunarodnu, europsku i nacionalnu, potrebno stalno djelovati dosljedno i učinkovito, kako bi se učinkovito riješila pitanja kršenja ljudskih prava i korupcije međunarodnih korporacija i kako bi se osiguralo da one snose odgovornost, između ostalog i rješavanjem pravnih problema koji nastaju zbog izvanteritorijalne dimenzije poduzeća i njihova djelovanja;

83. poziva UN, EU i njegove države članice da s multinacionalnim i europskim poduzećima otvore raspravu o pitanju jagme za zemljištem i postupanja s braniteljima prava na zemlju koji su često žrtve odmazde u obliku prijetnji, uznemiravanja, proizvoljnog uhićivanja, napada, pa i ubojstava;

84. sa zadovoljstvom pozdravlja započeto djelovanje na pripremi obvezujućeg ugovora UN-a o poslovanju i ljudskim pravima; izražava žaljenje zbog svih vrsta djelovanja kojima se pokušava opstruirati taj postupak te poziva EU i njegove države članice da konstruktivno sudjeluju u tim pregovorima;

85. podsjeća na različite, ali komplementarne uloge država i poduzeća u pogledu zaštite ljudskih prava; ustrajno ponavlja da u slučaju povrede ljudskih prava države moraju žrtvama pružiti pristup djelotvornom pravnom lijeku; u tom kontekstu podsjeća na to da poštovanje ljudskih prava u trećim zemljama, pa i jamstva djelotvornog pravnog lijeka žrtvama takvih povreda, čini sastavni element vanjskih odnosa EU-a s tim zemljama; pozdravlja činjenicu da EU ima vodeću ulogu u pregovorima o nizu inicijativa za globalnu odgovornost i njihovoj provedbi te da su te inicijative tijesno povezane s promicanjem i poštovanjem međunarodnih standarda; pozdravlja zaključke Vijeća o poslovanju i ljudskim pravima donesene 20. lipnja 2016. i činjenicu da se u njima traži da se u nacionalne akcijske planove o poslovanju i ljudskim prava uključi i pristup pravnom lijeku;

86. ponavlja da treba posvetiti pozornost posebnim značajkama malih i srednjih poduzeća, koja uglavnom posluju na lokalnoj i regionalnoj razini u određenim sektorima; stoga smatra presudnim da se u politikama društveno odgovornog poslovanja Unije, u koje se ubrajaju i nacionalni akcijski planovi o društveno odgovornom poslovanju, propisno uzmu u obzir specifični zahtjevi malih i srednjih poduzeća, da se vodi načelom „počnimo od malih” i prepozna neformalan, intuitivan pristup malih i srednjih poduzeća društveno odgovornom poslovanju; ponovno izražava protivljenje mjerama koje bi mogle dovesti do dodatnih administrativnih ili financijskih ograničenja za mala i srednja poduzeća, a potporu onim mjerama koje omogućuju da mala i srednja poduzeća djeluju zajednički;

87. poziva Komisiju i države članice da jamče usklađenost politika u području poslovanja i ljudskih prava na svim razinama, posebice povezano s trgovinskom politikom EU-a; poziva Komisiju i države članice da redovito izvještavaju o koracima koji su poduzeti u svrhu jamčenja učinkovite zaštite ljudskih prava u kontekstu poslovnog djelovanja;

88. ponovno upućuje snažan poziv na sustavno uvođenje klauzula o ljudskim pravima u sve međunarodne sporazume, uključujući trgovinske i ulagačke sporazume, koji se sklapaju ili će tek biti sklopljeni između EU-a i trećih zemalja; uvida nadalje potrebu da se uspostave *ex ante* mehanizmi praćenja prije zaključivanja okvirnog sporazuma i da se u samom sporazumu njima uvjetuje njegovo zaključivanje te da se uspostave i *ex post* mehanizmi praćenja kojima se omogućuje poduzimanje konkretnih radnji kao odgovora na kršenje navedenih odredaba, poput odgovarajućih sankcija utvrđenih u klauzulama o ljudskim pravima sporazuma, među kojima je i (privremena) obustava sporazuma;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

89. poziva na uspostavu mehanizama u cilju jamčenja poštovanja ljudskih prava od strane i država i poduzeća te na uvođenje mehanizama za pritužbe osoba čija se prava krše trgovinskim i ulagačkim sporazumima;

90. prima na znanje zakonodavni prijedlog Komisije od 28. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 428/2009 o kontroli izvoza robe i tehnologija s dvojnomo namjenom (COM(2016)0616), kojim se ta kontrola želi pojačati s obzirom na to da se određena roba i tehnologije mogu zloupotrijebiti za počinjene ozbiljnih povreda ljudskih prava;

91. pozdravlja sporazum o ažuriranju kontrola izvoza EU-a u pogledu robe koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtno kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje i poziva na djelotvornu i punu provedbu tog ključnog zakonodavnog akta; potiče EU i države članice da potaknu treće zemlje da razmotre donošenje sličnog zakonodavstva te da pokrenu inicijativu za promicanje uspostave međunarodnog okvira o instrumentima mučenja i smrtnoj kazni; pozdravlja inicijativu za donošenje uredbe o uspostavi sustava dužne pažnje za lance opskrbe za odgovorno nabavljanje minerala iz područja pogođenih sukobima; pozdravlja prijedlog Komisije da se ažurira zakonodavstvo EU-a o kontroli izvoza robe s dvojnomo namjenom; naglašava da su ljudska prava kao kriterij za izdavanje dozvola za izvoz prioritet za Parlament te poziva države članice da napokon pristanu na prelazak na moderniju i fleksibilniju izvoznopolitiku koja se temelji na ljudskim pravima; poziva države članice na provedbu strožeg nadzora izvoza oružja koje će u većoj mjeri biti temeljeno na ljudskim pravima, posebice kada je riječ o zemljama za koje postoje dokazi o nasilnoj internoj represiji i kršenjima ljudskih prava;

92. pozdravlja usvajanje nove trgovinske strategije Komisije pod naslovom „Trgovina za sve“, koja za cilj ima sustavno uključivanje ljudskih prava u trgovinsku politiku i korištenje statusa EU-a kao trgovinskog bloka radi jačanja poštovanja ljudskih prava u trećim zemljama; naglašava da će za to biti potrebna puna dosljednosti i komplementarnost trgovinskih i vanjskopolitičkih inicijativa, što pretpostavlja i blisku suradnju između različitih glavnih uprava, ESVD-a i tijela država članica; prima na znanje plan Komisije da se pojača europska gospodarska diplomacija i naglašava da bi trgovinskom politikom trebalo doprinijeti i održivom rastu u trećim zemljama; poziva Komisiju da sve dionike uključi u raspravu o regulatornom okviru i poslovnim obavezama u zemljama u kojima će se privatna i javna ulaganja vrlo vjerojatno povećati; poziva Komisiju da zajamči da projekti koje podržava EIB budu u skladu s politikama EU-a te preporučuje poboljšanje *ex post* kontrola kojima se procjenjuju gospodarski, socijalni i ekološki učinci projekata koje podržava EIB;

93. pozdravlja novu Uredbu o općem sustavu povlastica (OSP), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2014., kao ključni instrument trgovinske politike EU-a za promicanje ljudskih i radničkih prava, zaštite okoliša i dobrog upravljanja u ugroženim zemljama u razvoju; posebno pozdravlja činjenicu da trgovinske pogodnosti u okviru OSP-a+ inherentno i zakonski uvjetovane trajnom provedbom međunarodnih konvencija o ljudskim pravima; pozdravlja objavljivanje prvog dvogodišnjeg izvješća Komisije o stanju primjene sustava OSP+ i činjenicu da je prije objave izvješća o njemu vođen dijalog s Parlamentom; napominje da su u nekoliko zemalja sa statusom OSP+ zabilježeni opetovani slučajevi kršenja temeljnih standarda rada i potiče na istinsku primjenu sustava OSP+; poziva Komisiju da istraži mogućnost uvrštavanja Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog na popis konvencija koje je potrebno usvojiti za postizanje statusa OSP+ te poziva zemlje kandidate za OSP+ koji nisu potpisnice Statuta da ga ratificiraju;

94. pozdravlja činjenicu da je 14 zemalja ostvarilo osobito povoljne trgovinske povlastice u okviru sustava OSP+ koji je na snazi od 1. siječnja 2014. te pozdravlja toliko željenu usklađenost s 27 međunarodnih konvencija (uključujući konvencije o temeljnim ljudskim pravima i pravima radnika);

95. ponovno snažno poziva na provedbu prethodnih i sveobuhvatnih procjena utjecaja na ljudska prava za sve trgovinske i ulagačke sporazume u kojima bi se konkretno uzimala u obzir stajališta civilnog društva;

96. pozdravlja donošenje novih smjernica o analizi utjecaja na ljudska prava u procjenama učinka za političke inicijative povezane s trgovinom ⁽¹⁾, ali izražava duboku zabrinutost zbog kvalitete razmatranja o ljudskim pravima u procjeni učinka na održivost za Sporazum između EU-a i Mijanmara o zaštiti ulaganja te zbog činjenice da Komisija nije provela procjenu

⁽¹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/july/tradoc_153591.pdf.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

utjecaja na ljudska prava za Sporazum o slobodnoj trgovini EU-a i Vijetnama; ponovno ističe svoju podršku provedbi sveobuhvatne procjene u sklopu *ex post* evaluacije tih sporazuma;

Sport i ljudska prava

97. zabrinut je zbog dodjeljivanja organizacije velikih sportskih događanja zemljama s lošim stanjem u području ljudskih prava, poput Svjetskog nogometnog prvenstva 2018. Rusiji i 2022. Kataru te Olimpijskih igara 2022. Peking, te kršenja ljudskih prava koja prouzrokuju ti veliki sportski događaji, među ostalim prisilnih deložacija bez savjetovanja sa zahvaćenim osobama ili pružanja odštete, iskorištavanja ranjivih skupina kao što su djeca i radnici migranti, ponekad do razine ropstva, i uštkavanja organizacija civilnog društva koje osuđuju takve povrede ljudskih prava; poziva Međunarodni olimpijski odbor i Međunarodnu nogometnu federaciju (FIFA) da usklade svoje prakse s idealima sporta uspostavom zaštitnih mehanizama za sprječavanje, nadzor i pružanje pravnog lijeka za sva kršenja ljudskih prava povezana s velikim sportskim događanjima; poziva na razvoj političkog okvira EU-a za sport i ljudska prava; poziva EU i njegove države članice da surađuju s nacionalnim sportskim savezima, korporativnim subjektima i organizacijama civilnog društva o modalitetima njihova sudjelovanja na takvim događanjima;

Osobe s invaliditetom

98. pozdravlja novi 12. i 16. cilj, posebice podtočku 16.f u zaključcima Vijeća o Akcijskom planu za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2015. – 2019. te poziva Komisiju da osigura da se provedba Konvencije o pravima osoba s invaliditetom sustavno spominje u dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama; primjećuje da se mora uzeti u obzir specifična priroda potreba osoba s invaliditetom u kontekstu napora za suzbijanje diskriminacije; snažno potiče na temeljito preispitivanje djelotvornosti projekata povezanih s pitanjem invaliditeta te odgovarajuće sudjelovanje organizacija osoba s invaliditetom u planiranju i provedbi tih projekata;

99. poziva države članice da osobama s invaliditetom osiguraju stvarnu slobodu kretanja na javnim mjestima i time jednake mogućnosti sudjelovanja u javnom životu;

100. snažno potiče sustavno uvrštavanje ljudskih prava osoba s invaliditetom u sve vanjske politike i djelovanja EU-a, posebice u politike EU-a povezane s migracijama i izbjeglicama, čime bi se na odgovarajući način odgovorilo na njihove specifične potrebe s obzirom na izloženost višestrukoj diskriminaciji; podsjeća da se žene i djeca s invaliditetom suočavaju s višestrukom diskriminacijom i često su u većoj opasnosti od nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja ili iskorištavanja; snažno podržava preporuku da se načela rodne jednakosti sustavno uvrštavaju u sve strategije EU-a, a to uključuje i vanjske politike i djelovanja, povezane s osobama s invaliditetom;

101. potiče potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da nastavi podupirati postupak ratifikacije i provedbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u onim zemljama koje je još nisu ratificirale; napominje da bi EU trebao pružiti primjer učinkovitom provedbom Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; poziva EU da preuzme vodeću ulogu u provedbi sveobuhvatnog programa održivog razvoja do 2030., kojim bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen, kao što to savjetuje Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom u zaključnim zapažanjima svoje revizije provedbe Konvencije u EU-u;

Prava žena i djece

102. pozdravlja donošenje Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost (2016. – 2020.) u kojemu je utvrđen sveobuhvatan popis mjera za poboljšanje položaja žena u pogledu jednakih prava i jačanja njihove uloge; naglašava da bi se taj akcijski plan trebao provoditi uz akcijski plan za ljudska prava i demokraciju, kako bi se zajamčilo da se ljudska prava žena i djevojčica priznaju kao takva; pozdravlja donošenje dokumenta pod nazivom „Strateški angažman za rodnu ravnopravnost” (2016. – 2019.), kojim se promiče jednakost spolova i prava žena diljem svijeta; ponovno potvrđuje da se ženska prava ne mogu žrtvovati zbog određenih zabrana u okviru bilo koje vjeroispovijesti ili uvjerenja; zahtijeva da EU snažnije pruži potporu provedbi obveza u području prava žena koje proizlaze iz Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, Pekinške platforme za djelovanje, Međunarodne deklaracije iz Kaira o stanovištvu i razvoju i pripadajućih procjena rezultata te ciljeva održivog razvoja; naglašava koliko je važno ne dovoditi u pitanje „pravnu stečevinu” Pekinške i Kairske platforme za djelovanje u vezi s pristupom obrazovanju i zdravstvenoj skrbi kao temeljnim

Srijeda, 14. prosinca 2016.

ljudskim pravima i zaštitom seksualnih i reproduktivnih prava te osigurati pružanje sve potrebne sigurne medicinske i psihološke pomoći i usluga ženskim žrtvama ratnog silovanja, što se odnosi i na pobačaj u sigurnim uvjetima, kako nalaže međunarodno humanitarno pravo; ističe da su planiranje obitelji, zdravlje majki, jednostavan pristup kontracepcijskim sredstvima i pobačaju u sigurnim uvjetima te svim uslugama povezanim sa spolnim i reproduktivnim zdravljem važni elementi za spašavanje života žena i smanjenje stope smrtnosti majki i dojenčadi; naglašava da je nužno da te politike budu u središtu razvojne suradnje s trećim zemljama; ističe da je poštovanje prava žena, jamčenje poštovanja njihova ljudskog dostojanstva, iskorjenjivanje nasilja i diskriminacije protiv njih nužno za ostvarivanje njihovih ljudskih prava; ističe pravo svakog pojedinca da slobodno odlučuje o pitanjima svoje seksualnosti te spolnog i reproduktivnog zdravlja; u tom smislu potvrđuje neotuđiva prava žena i djevojčica na samostalno donošenje odluka, uključujući pravo na planiranje obitelji;

103. ponovno ističe da osuđuje sve oblike zlostavljanja i nasilja nad ženama i djecom i rodno uvjetovanog nasilja, što podrazumijeva i prisilne i dječje brakove, genitalno sakaćenje žena, izrabljivanje i ropstvo, nasilje u obitelji i korištenje seksualnim nasiljem kao oružjem rata; smatra da nasilje usmjereno protiv žena može biti i psihološke prirode i naglašava potrebu integriranja rodnih pitanja kojima se, između ostalog, promiče aktivno sudjelovanje žena u humanitarnoj pomoći te uključivanja strategija zaštite od seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja te osnovnih mjera zdravstvene zaštite koje obuhvaćaju i usluge povezane sa spolnim i reproduktivnim zdravljem; naglašava da se Komisija i države članice trebaju ne samo boriti protiv svih oblika nasilja nad ženama nego, i to kao prioritet, promicati pristup obrazovanju i borbu protiv rodni stereotipa za djevojčice i dječake od najranije dobi; poziva EU i njegove države članice da, radi jamčenja dosljednosti unutarnjeg i vanjskog djelovanja EU-a u borbi protiv nasilja nad ženama i djevojkama te rodno uvjetovanog nasilja, bez odgađanja ratificiraju Istanbulsku konvenciju; pozdravlja prijedlog Komisije od 4. ožujka 2016. o pristupanju EU-a Istanbulske konvenciji, prvom pravno obvezujućem međunarodnom instrumentu čija je svrha sprečavanje nasilja nad ženama i borba protiv njega; vjeruje da će se time postići veća djelotvornost i dosljednost unutarnjih i vanjskih politika EU-a te na međunarodnoj razini pojačati odgovornost i uloga EU-a u borbi protiv nasilja nad ženama i rodno uvjetovanog nasilja; apelira na Komisiju i Vijeće da učine sve što je u njihovoj moći kako bi omogućile EU-u da potpiše i zaključi tu konvenciju i da istovremeno ohrabre 14 država članica koje još nisu potpisale i ratificirale Istanbulsku konvenciju da to učine te da zajamče odgovarajuću primjenu tog instrumenta; naglašava potrebu da se zajamči da zdravstveni djelatnici, policijske snage, tužitelji, suci, diplomatsko osoblje i osoblje misija za održavanje mira, i u EU-u i u trećim zemljama, prođu odgovarajuće osposobljavanje za pružanje pomoći i potpore žrtvama nasilja, posebno ženama i djeci, tijekom sukoba i operacija na terenu;

104. izražava duboku zabrinutost zbog kršenja ljudskih prava kojim su zahvaćeni žene i djeca u izbjegličkim kampovima i prihvatnim centrima, među ostalim zbog zabilježenih slučajeva seksualnog nasilja i nejednakog postupanja prema ženama i djeci; potiče ESVD da zatraži primjenu strožih pravila i dobrih praksi u trećim zemljama; naglašava da je, u skladu s međunarodnim pravom, ženama i djeci zlostavljanjima u sukobima potrebno omogućiti pristup zdravstvenoj i psihološkoj skrbi, a djeci u izbjegličkim kampovima i područjima zahvaćenima sukobima, ekstremnim siromaštvom i ekstremnim klimatskim prilikama zajamčiti kontinuitet obrazovanja, pružanja zdravstvene skrbi i opskrbe hranom;

105. napominje da se u okviru mjera za suprotstavljanje rodno uvjetovanom nasilju treba uhvatiti u koštac i s problemom nasilja na internetu, što se odnosi i na uznemiravanje, zlostavljanje i zastrašivanje, te da se njima treba pomoći u stvaranju internetskog okruženja koje je sigurno za žene i djevojčice;

106. pozdravlja usvajanje i podupire provođenje nedavno donesene Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a br. 2242 u kojoj žene imaju središnju ulogu u svim naporima za rješavanje globalnih problema te poziva na dodatne napore da programi namijenjeni ženama, miru i sigurnosti uključe u sve dimenzije održavanja mira; ističe važnost ravnopravnog, potpunog i aktivnog sudjelovanja žena u sprječavanju sukoba i njihovu rješavanju te u mirovnim pregovorima i izgradnji mira; preporučuje da se uvede sustav kvota kao instrument kojim će se promicati sudjelovanje žena na svim političkim razinama;

107. duboko žali što su Romi, a posebno Romkinje, i dalje žrtve raširene diskriminacije i netrpeljivosti prema Romima kojima se učvršćuje njihov nepovoljan položaj, isključenost, segregacija i marginalizacija; poziva EU i države članice da u potpunosti poštuju ljudska prava Roma i zajamče pravo na obrazovanje, zdravstvene usluge, zaposlenje, stanovanje i socijalnu zaštitu;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

108. duboko žali zbog nedovoljne ravnopravnosti spolova u političkoj sferi i podzastupljenosti žena u donošenju političkih, društvenih i ekonomskih odluka, čime se ugrožavaju ljudska prava i demokracija; smatra da bi vlade trebale nastojati ostvariti ravnopravnost spolova u okviru postupaka izgradnje i održavanja demokracije i boriti se protiv svih vrsta rodne diskriminacije u društvu; ističe da izvješća misija za promatranje izbora pružaju jasne smjernice za politički dijalog EU-a s trećim zemljama u cilju poboljšanja sudjelovanja žena u izbornom procesu i demokratskom životu zemlje;

109. žali zbog činjenice da neke zemlje i dalje ograničavaju sudjelovanje žena na izborima;

110. žali zbog činjenice da se žene diljem svijeta i dalje suočavaju s golemim izazovima pri traženju i zadržavanju pristojnih radnih mjesta, što je razvidno iz izvješća Međunarodne organizacije rada naslovljenog „Žene na radnom mjestu 2016.”;

111. žali zbog toga što su postojanje staklenog stropa za žene u poduzećima, razlika u plaćama između muškaraca i žena i društveno obeshrabrivanje žena poduzetnica i dalje globalne pojave; poziva na uspostavljanje inicijativa za dodatno jačanje položaja žena, posebno u području samozapošljavanja te malih i srednjih poduzeća;

112. podsjeća da je pristup obrazovanju, stručnom usavršavanju i mikrokreditiranju temeljni instrument za osnaživanje žena i za sprečavanje kršenja njihovih ljudskih prava;

113. potiče aktivno sudjelovanje žena u sindikatima i drugim organizacijama kao važan čimbenik u uvođenju rodnih aspekata u područje radnih uvjeta;

114. potiče države članice, Komisiju i ESVD da se usredotoče na ekonomsku i političku emancipaciju žena u zemljama u razvoju poticanjem njihova uključivanja u poslovni svijet te u provedbu regionalnih projekata i lokalnih razvojnih projekata;

115. poziva Komisiju i države članice da u svim relevantnim programima financiranja EU-a izradi proračuna pristupe iz rodne perspektive;

116. poziva na ulaganje u žene i mlade, s obzirom na to da je to djelotvoran način borbe protiv siromaštva, a posebno siromaštva žena;

117. duboko je zabrinut zbog činjenice da se očekuje da će otpornost na antimikrobna sredstva postati najveći uzrok smrti na svijetu te da će žrtve u velikoj mjeri biti ugrožene i slabe osobe u zemljama u razvoju; poziva Komisiju da bez odgađanja razvije istinski djelotvornu strategiju javnog zdravlja;

Prava djece

118. ponovno potvrđuje da je univerzalna ratifikacija i učinkovita provedba Konvencije UN-a o pravima djeteta i njezinih Fakultativnih protokola hitno potrebna te zahtijeva da se EU u svojim političkim dijalozima i dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama sustavno savjetuje s relevantnim lokalnim i međunarodnim organizacijama za prava djeteta te da otvori pitanje obveze država potpisnica da provode Konvenciju; pozdravlja činjenicu da su Južni Sudan i Somalija ratificirali Konvenciju; ponovno poziva Komisiju i potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu za vanjsku i sigurnosnu politiku da istraže na koji bi način EU mogao pristupiti Konvenciji UN-a o pravima djeteta;

119. zahtijeva da EU preko svojih vanjskih delegacija nastavi promicati skup alata EU-a i UNICEFA „Integriranje dječjih prava u razvojnu suradnju” te da na odgovarajući način osposobi osoblje delegacija EU-a za te aktivnosti; ističe ozbiljan problem neregistrirane djece rođene daleko od domovine njihovih roditelja, pitanje koje posebno težinu dobiva u kontekstu izbjeglištva, te poziva EU da to pitanje, po potrebi, pokrene u svim dijalozima s trećim zemljama; poziva Komisiju da razvije politike za zaštitu djece čiji su roditelji u zatvoru kako bi se riješio problem njihove diskriminacije i stigmatizacije te da ih promiče u međunarodnim forumima; naglašava da milijuni djece i dalje pate od neishranjenosti te da je veliki dio njih suočen s nepovratnim, dugoročnim posljedicama, pa čak i smrću; poziva Komisiju i međunarodnu zajednicu da predstave

Srijeda, 14. prosinca 2016.

inovativne načine za učinkovito rješavanje problema malnutricije, posebice kod djece, djelovanjem uzduž cijelog prehrambenog lanca i uključujući javno-privatna partnerstva i sve druge raspoložive resurse, posebice društvene medije;

120. ističe da je u nastojanjima da se pronađu i oslobode žene i djeca koji su i dalje u zatočeništvu Daiša te drugih terorističkih i paravojnih organizacija te za promicanje posebnih programa za liječenje bivših zatočenika u Europskoj uniji i drugdje na svijetu potrebna međunarodna pomoć; izražava zabrinutost zbog novačenja djece i njihova sudjelovanja u terorističkim i vojnim aktivnostima; naglašava da je potrebno donijeti politike kojima bi se vodila potraga za tom djecom te njihovo oslobađanje, rehabilitacija i ponovna integracija; naglašava da je potrebno promicati politike za razoružanje, rehabilitaciju i reintegraciju djece vojnika; ponovno upućuje zahtjev da Komisija predloži sveobuhvatnu strategiju i akcijski plan o pravima djeteta za sljedećih pet godina kako bi prava djece dobila prioritet u vanjskim i unutarnjim politikama EU-a te kako bi se promicala prava djece, posebice tako da se doprinese jamčenju prava djece na pristup vodi, sanitarnim uslugama, zdravstvenoj skrbi i obrazovanju, uključujući u zonama sukoba i izbjegličkim kampovima;

Prava starijih osoba

121. pozdravlja Cilj 16.g Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju (2015. – 2019.), kojim se želi podići razina svijesti o ljudskim pravima i posebnim potrebama starijih osoba; zabrinut je zbog negativnih učinaka dobne diskriminacije; naglašava posebne izazove s kojima se suočavaju starije osobe u pogledu uživanja njihovih ljudskih prava, posebno tijekom pristupa socijalnoj zaštiti i zdravstvenoj zaštiti; poziva države članice da iskoriste aktualnu reviziju Madridskog međunarodnog akcijskog plana o starenju kako bi pregledale provedbu postojećih instrumenata i utvrdile potencijalne nedostatke; poziva EU i države članice da aktivno sudjeluju u otvorenoj radnoj skupini UN-a za starenje i da pojačaju napore usmjerene na zaštitu i promicanje prava starijih osoba, uključujući i razmatranjem izrade novog zakonskog instrumenta;

Prava lezbijskih, homoseksualnih, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba

122. duboko je zabrinut zbog povećanja nasilja i diskriminacije protiv pripadnika zajednice LGBTI; snažno osuđuje nedavno zabilježen rast diskriminatornih zakona i nasilnih izgređa protiv pojedinaca na osnovi njihove seksualne orijentacije, rodnog identiteta i spolnih obilježja te činjenicu da je homoseksualnost još uvijek kriminalizirana u 73 zemlje (između ostaloga i kaznenim gonjenjem pripadnika zajednice LGBTI zbog „protuprirodnog bluda“), da je u njih 13⁽¹⁾ na snazi smrtna kazna kao i da 20 zemalja kriminalizira transrodni identitet; izražava snažnu zabrinutost zbog takozvanih „propagandnih zakona“ kojima se nastoji ograničiti sloboda izražavanja i okupljanja pripadnika zajednice LGBTI i osoba koje podržavaju njihova prava; poziva sve države s takvim zakonima da povuku te odredbe; snažno osuđuje sve veća ograničenja u pogledu slobode okupljanja i udruživanja pripadnika zajednice LGBTI i branitelja njihovih prava i sudjelovanja na događanjima i prosvjedima poput povorki ponosa, na koje su vlasti u nekim slučajevima odgovorile nasiljem; ponovno potvrđuje ključnu ulogu tih temeljnih sloboda u funkcioniranju demokratskih društava i odgovornost država u jamčenju da se ta prava poštuju i da su oni koji ih uživaju zaštićeni; zahtijeva da ESVD svoja djelovanja u zemljama u kojima su široko rasprostranjeni nasilje, ubojstva, zlostavljanja i diskriminacija usmjereni protiv pripadnika zajednice LGBTI pojača i da im prioritet, da takva postupanja osudi u skladu sa smjernicama EU-a o smrtnoj kazni i smjernicama EU-a o mučenju i drugim okrutnim, neljudskim i ponižavajućim postupanjima ili kažnjavanjima te da u tom području nastavi suradnju s visokim povjerenikom UN-a za ljudska prava; naglašava da je važno pružati podršku organizacijama koje štite prava pripadnika zajednice LGBTI, povećanom potporom i sredstvima za djelotvorno programiranje, pokretanjem kampanja podizanja razine svijesti u javnosti o diskriminaciji i nasilju kojima su izloženi pripadnici zajednice LGBTI, a koje bi se financirale i putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) te jamčenjem pomoći u nuždi onima kojima je ta pomoć potrebna; poziva delegacije EU-a i relevantne institucije da aktivno promiču ta prava i temeljne slobode;

⁽¹⁾ (Saudijska Arabija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Nigerija, Somalija, Mauritanija, Sudan, Sjeverna Leone, Jemen, Afganistan, Pakistan, Katar, Iran i Maldivi).

Srijeda, 14. prosinca 2016.

123. uzimajući u obzir smjernice za promicanje i zaštitu uživanja svih ljudskih prava LGBTI osoba, koje je Vijeće za vanjske poslove donijelo 24. lipnja 2013.; poziva ESVD i Komisiju da ustraju na više strateškoj i sustavnijoj provedbi smjernica, uključujući podizanjem razine svijesti i pružanjem odgovarajućeg osposobljavanja osoblju EU-a u trećim zemljama, kako bi se učinkovito pokrenulo pitanje prava pripadnika zajednice LGBTI u političkim dijalozima i dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama, te na multilateralnim forumima; naglašava da je važno da smjernice EU-a za promicanje i zaštitu uživanja svih ljudskih prava budu lako dostupne LGBTI osobama; poziva na konkretne mjere za povećanje usklađenosti između unutarnje i vanjske politike EU-a o pravima pripadnika zajednice LGBTI;

124. potiče institucije EU-a i države članice da i dalje pridonose razmatranjima priznavanja istospolnih brakova ili istospolnih građanskih zajednica kao pitanja političkih, socijalnih, ljudskih i građanskih prava; pozdravlja činjenicu da sve veći broj zemalja poštuje pravo na osnivanje obitelji kroz brak, civilno partnerstvo i usvajanje bez diskriminacije na temelju spolne orijentacije te poziva Komisiju i države članice da razrade prijedloge za uzajamno priznavanje tih zajednica i istospolnih obitelji u cijeloj Europskoj uniji kako bi se osiguralo jednako postupanje u pogledu posla, slobode kretanja, poreza i socijalne sigurnosti, čime bi se zaštitili prihodi obitelji i djeca;

Prava autohtonih naroda i pripadnika manjina

125. izražava duboku zabrinutost zbog toga što i dalje postoji osobita opasnost od diskriminacije autohtonih naroda te zbog toga što su oni posebno osjetljivi na političke, gospodarske i ekološke promjene i poremećaje te na promjene i poremećaje povezane s radom; napominje da većina njih živi ispod praga siromaštva te da nema mogućnost političkog predstavnništva ni donošenja odluka, što je u suprotnosti s njihovim pravom na slobodan, prethodni i informirani pristanak kao što je zajamčeno u Deklaraciji Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda i priznato u Europskom konsenzusu o razvoju iz 2005.; izražava posebnu zabrinutost zbog navoda o široko rasprostranjenim i sve češćim kršenjima ljudskih prava autohtonih naroda, kao što su progon, proizvoljna uhićenja i ubojstva branitelja ljudskih prava, prisilno premještanje, otmicanje zemlje i korporativna kršenja;

126. napominje s velikom zabrinutošću da su autohtoni narodi posebno pogođeni povredama ljudskih prava povezanim s ekstrakcijom resursa; poziva Komisiju i ESVD da podrže stroge zakonske okvire i inicijative u cilju jamčenja transparentnosti i dobrog upravljanja u rudarstvu i drugim sektorima povezanim s iskorištavanjem resursa, kako bi se zajamčilo da se poštuje slobodan, prethodni i informirani pristanak lokalnog stanovništva i Deklaracija UN-a o pravima autohtonih naroda; poziva delegacije EU-a da dodatno ojačaju dijalog s autohtonim narodima na terenu kako bi se utvrdila i spriječila kršenja ljudskih prava;

127. naglašava da je, s obzirom na to da zajednice manjina imaju posebne potrebe, u svim područjima gospodarskog, socijalnog, političkog i kulturnog života potrebno promicati potpunu i djelotvornu jednakost pripadnika manjina i pripadnika većinskog naroda; potiče Komisiju da tijekom postupka proširenja pomno prati primjenu odredbi o zaštiti prava osoba koje pripadaju manjinama;

Prava osoba diskriminiranih na temelju kaste

128. osuđuje stalna kršenja ljudskih prava nad ljudima koji trpe posljedice kastinskih hijerarhija i diskriminacije na temelju kaste, uključujući negiranje jednakosti i uskraćivanje pristupa pravosuđu i zapošljavanju, stalnu segregaciju i prepreke ostvarenju temeljnih ljudskih prava i razvoja uzrokovane kastinskim sustavima; duboko je zabrinut alarmantnom stopom nasilnih napada na Dalite na temelju kaste te institucionaliziranom diskriminacijom koja se ne kažnjava; ponavlja svoj poziv da se razvije politika EU-a o diskriminaciji na temelju kaste i poziva EU da koristi sve prilike za izražavanje zabrinutosti zbog diskriminacije na temelju kaste;

Međunarodni kazneni sud (MKS) / tranzicijsko pravosuđe

129. podsjeća na univerzalnost MKS-a i ponavlja svoju potpunu potporu njegovu radu; naglašava važnu ulogu koju taj sud ima u području ukidanja prakse nekažnjavanja počinitelja najtežih zločina koji su od važnosti za međunarodnu zajednicu te pružanju pravde žrtvama ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida; s oprezom prati eventualne pokušaje podrivanja legitimiteta ili neovisnosti MKS-a;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

130. podsjeća na svoju rezoluciju od 4. veljače 2016. kojom poziva članove Vijeća sigurnosti UN-a da podrže da Vijeće sigurnosti zatraži od Međunarodnog kaznenog suda da se istraže kršenja ljudskih prava kršćana (Kaldejaca/Sirijaca/Asiraca), jazida te ostalih vjerskih i etničkih manjina koja je u Iraku i Siriji počinio tzv. ISIL/Daiš;

131. pozdravlja deklaraciju koju je izdala Ukrajina kojom se prihvaća nadležnost MKS-a za zločine počinjene u zemlji od 20. veljače 2014. jer ta deklaracija utire put tužiteljstvu MKS-a za razmatranje o tome može li sud istraživati zlostavljanja počinjena tijekom oružanog sukoba, iako Ukrajina još nije država članica MKS-a;

132. pozdravlja zaključke Vijeća o potpori EU-a tranzicijskom pravosuđu i pozdravlja politički okvir EU-a za potporu tranzicijskom pravosuđu, pri čemu je EU prva regionalna organizacija koja je usvojila takvu politiku; poziva EU, njegove države članice i svoje posebne predstavnike da aktivno promiču MKS, provođenje njegovih odluka i borbu protiv nekažnjavanja zločina po Rimskom statutu te izražava ozbiljnu zabrinutost činjenicom da nekoliko naloga za uhićenje još uvijek nije provedeno; potiče EU i njegove države članice da surađuju sa Sudom i da nastave pružati snažnu diplomatsku i političku potporu naporima za jačanje i proširivanje odnosa između MKS-a i UN-a, posebice u kontekstu Vijeća sigurnosti UN-a, te da poduzme korake kako bi se spriječili slučajevi nesuradnje s MKS-om i kako bi se na njih učinkovito odgovorilo; ponavlja svoj poziv EU-u da usvoji zajedničko stajalište o zločinu agresije i izmjenama iz Kampale i poziva države članice EU-a da usklade nacionalna zakonodavstva s definicijama sadržanima u izmjenama iz Kampale i poboljšaju suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom; izražava žaljenje zbog otpora prema MKS-u koji neke zemlje pokazuju povlačenjem ili prijetnjom da će se povući iz njegove jurisdikcije;

133. ponovno upućuje poziv da se imenuje poseban predstavnik EU-a za međunarodnu pravdu i međunarodno humanitarno pravo kako bi se tim temama dala važnost i vidljivost koje zaslužuju te kako bi se učinkovito istaknuo program EU-a u tom području, a zalaganje EU-a za borbu protiv nekažnjavanja i njegova podrška Međunarodnom kaznenom sudu sustavno primijenilo u svim vanjskim politikama EU-a;

134. poziva EU i njegove države članice da MKS-u omoguće odgovarajuće financiranje te da povećaju svoju potporu sustavu međunarodnog kaznenog pravosuđa, što se odnosi i na tranzicijsko pravosuđe;

Međunarodno humanitarno pravo

135. osuđuje nedostatno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava te izražava ozbiljnu zabrinutost zbog zabrinjavajućeg povećanja stope kolateralne štete u oružanim sukobima diljem svijeta te smrtonosnih napada na bolnice, škole, humanitarne konvoje i druge civilne mete; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog porasta utjecaja djelovanja nedržavnih aktera u sukobima diljem svijeta i poziva EU da se koristi svim instrumentima koje ima na raspolaganju kako bi potaknuo državne i nedržavne aktere na poštovanje međunarodnog humanitarnog prava; pozdravlja činjenicu da su se EU-a i države članice EU-a obvezale ICRC-u (Međunarodnom odboru Crvenoga križa) da će snažno poduprijeti uspostavljanje učinkovitog mehanizma za jačanje sukladnosti s međunarodnim humanitarnim pravom te poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a da izvijesti Parlament o ciljevima i strategiji razvijenoj za ispunjavanje te obveze; potiče međunarodnu zajednicu da sazove međunarodnu konferenciju radi pripreme novog međunarodnog mehanizma za praćenje i prikupljanje podataka i za javno izvješćivanje o kršenjima međunarodnog humanitarnog prava, među kojima i napada na bolnice, medicinsko osoblje i ambulanta vozila; stajališta je da bi se takav mehanizam mogao izgraditi postojećem mehanizmu za djecu i oružane sukobe; traži od potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a da na godišnjoj osnovi predstavi javni popis navodnih počinitelja napada na škole i bolnice u svrhu utvrđivanja odgovarajućeg djelovanja EU-a radi zaustavljanja takvih napada;

136. izražava žaljenje zbog činjenice da sedam država članica tek treba ratificirati Konvenciju o kazetnom streljivu; poziva EU i njegove države članice da podrže globalnu zabranu uporabe bijelog fosfora, posebice zaključivanjem novog protokola uz Konvenciju o određenom konvencionalnom oružju kojim bi se zabranila uporaba takva oružja;

137. poziva države članice da ratificiraju temeljne instrumente međunarodnog humanitarnog prava i druge relevantne pravne instrumente koji imaju učinak na međunarodno humanitarno pravo; potvrđuje važnost smjernica EU-a o promicanju sukladnosti s međunarodnim humanitarnim pravom i ponovno poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a te ESVD da razmotri njihovu provedbu u svjetlu tragičnih događaja na Bliskom istoku, posebno u kontekstu široko rasprostranjenog i sustavnog nekažnjavanja teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava i prava o ljudskim pravima; poziva EU da pruži potporu inicijativama usmjerenima na širenje svijesti o međunarodnom humanitarnom pravu i dobrim praksama u njegovoj primjeni te poziva EU da djelotvorno iskoristi sve raspoložive bilateralne instrumente radi promicanja poštovanja međunarodnog humanitarnog prava među

Srijeda, 14. prosinca 2016.

svojim partnerima; ponovno poziva države članice da se pridruže međunarodnim naporima da se spriječe napadi naoružanih aktera na škole i njihovo korištenje u vojne svrhe tako da se pridruže Deklaraciji o sigurnim školama, koja je osmišljena u cilju zaustavljanja česte prakse napada na škole u oružanim sukobima;

138. potiče međunarodnu zajednicu da sazove međunarodnu konferenciju u cilju poboljšanja djelotvornosti međunarodnih humanitarnih pravila;

139. ponovno poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da pokrene inicijativu za uvođenje embarga EU-a na oružje državama koji su optužene za ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava, s posebnim naglaskom na slučajeve namjernog ciljanja civilne infrastrukture; ističe da daljnja dozvola prodaje oružja tim zemljama predstavlja kršenje Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008.; poziva države članice da razmotre prihvatiti zatvorenike iz Guantanamo u EU; naglašava da je zatvor Guantanamo potrebno što prije zatvoriti;

Sloboda mišljenja, savjesti te vjeroispovijedi i uvjerenja

140. osuđuje, u skladu s člankom 10. UFEU-a, sve oblike nasilja, progona, netolerancije i diskriminacije na temelju ideologije, religije ili vjerovanja; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog čestih izvješća o nasilju i progonima te netoleranciji i diskriminaciji protiv vjerskih manjina ili manjina na temelju uvjerenja diljem svijeta; naglašava da je pravo na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijedi ili uvjerenja temeljno ljudsko pravo koje je povezano s drugim ljudskim pravima i temeljnim slobodama te obuhvaća pravo na vjerovanje ili nevjerovanje, pravo na iskazivanje ili neiskazivanje vjeroispovijedi ili uvjerenja i pravo na prihvaćanje, promjenu i napuštanje ili vraćanje uvjerenju po vlastitom izboru kako je navedeno u članku 18. Opće deklaracije o ljudskim pravima i u članku 9. Europske konvencije o ljudskim pravima; poziva EU i njegove države članice da se kroz političke rasprave angažiraju za ukidanje zakona o bogohuljenju; poziva EU i njegove države članice da diljem svijeta zajamče poštovanje i zaštitu manjina, između ostalog i na Bliskom istoku, gdje Daiš i druge terorističke skupine proganjaju jezičku, kršćansku i muslimansku manjinu te ateiste; izražava žaljenje zbog zlouporabe vjere ili uvjerenja u terorističke svrhe;

141. podupire angažman EU-a u promicanju prava na slobodu vjeroispovijedi ili uvjerenja u okviru međunarodnih i regionalnih foruma, uključujući UN, OESS, Vijeće Europe i druge regionalne mehanizme, te potiče EU da nastavi podnositi UN-u svoju godišnju rezoluciju o slobodi vjeroispovijedi ili uvjerenja i pružati potporu mandatu posebnog izvjestitelja UN-a za slobodu vjeroispovijedi ili uvjerenja; potiče potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu i ESVD da se uključe u kontinuirani dijalog s nevladinim organizacijama, vjerskim zajednicama ili zajednicama zagovornika istih uvjerenja te vjerskim vođama;

142. u cijelosti podupire praksu EU-a da, kada je riječ o slobodi vjeroispovijesti i uvjerenja, preuzima vodstvo pri donošenju tematskih rezolucija na sjednicama Vijeća UN-a za ljudska prava i Opće skupštine UN-a te potiče EU da pruži potporu mandatu posebnog izvjestitelja UN-a za slobodu vjeroispovijedi i uvjerenja te potiče zemlje koje trenutačno odbijaju zahtjeve za posjet posebnog izvjestitelja UN-a za slobodu vjeroispovijedi da ih prihvate;

143. poziva EU da ojača svoje postojeće instrumente i da u okviru svojih ovlasti usvoji dodatne instrumente kako bi se diljem svijeta zajamčila djelotvorna zaštita vjerskih manjina;

144. zahtijeva da se poduzmu konkretna djelovanja kako bi se zajamčila djelotvorna provedba smjernica EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjere ili uvjerenja, što uključuje i: sustavno i usklađeno osposobljavanje osoblja EU-a u sjedištu i delegacijama; izvješćivanje o stanju na terenu, na nacionalnoj i lokalnoj razini; ostvarivanje bliske suradnje s lokalnim dionicima, posebice s vođama vjerskih skupina ili skupina na temelju uvjerenja;

145. izražava duboku zabrinutost zbog toga što je u nekim dijelovima svijeta ugrožen položaj vjerskih zajednica ili zajednica na temelju uvjerenja, zbog čega cijele vjerske zajednice nestaju ili bježe;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

146. ističe činjenicu da su kršćani skupina koju se trenutačno najviše uznemirava i zastrašuje u zemljama u cijelom svijetu, uključujući u Europi, gdje kršćanske izbjeglice redovito trpe vjerski motivirane progone, te da nekim od najstarijih kršćanskih zajednica prijeti nestanak, posebice u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku;

147. potiče međunarodnu zajednicu i EU da manjinama pruže zaštitu i da uspostave sigurna područja; poziva na priznavanje, samoupravu i zaštitu etničkih i vjerskih manjina koje žive u područjima u kojima imaju snažnu povijesnu prisutnost i u kojima su mirno živjele jedne s drugima, na primjer na planini Sinjar (jezidi) i u dolini Ninive (kaldejsko-sirijsko-asirski narodi); nadalje, poziva na posebnu potporu naporima da se očuvaju (masovne) grobnice u područjima trenutačnih ili nedavnih sukoba radi ekshumacije i forenzičke analize ljudskih ostataka u njima, kako bi se omogućio dostojanstven pokop žrtava ili vraćanje njihovih ostataka obiteljima; poziva na osnivanje namjenskog fonda kojim bi se pomoglo financiranje inicijativa za očuvanje dokaza radi omogućavanja istraživanja i kaznenog progona slučajeva zločina protiv čovječnosti; poziva da EU i države članice djeluju u cilju hitnog okupljanja skupine stručnjaka čiji bi zadatak bio prikupiti sve dokaze o bilo kojem međunarodnom zločinu koji je u tijeku, uključujući genocid i zločin protiv vjerskih i nacionalnih manjina, gdje god se taj zločin događao, tako da se očuvaju masovne grobnice u područjima trenutačnih ili nedavnih sukoba u svrhu pripreme međunarodnog progona počinitelja;

Sloboda izražavanja na internetu i izvan njega te preko audiovizualnih i drugih medijskih kanala

148. naglašava da su ljudska prava i temeljne slobode univerzalni te da ih treba štiti na globalnoj razini u svim dimenzijama njihova izraza;

149. naglašava ulogu slobode izražavanja, medijske neovisnosti i pluralizma kao temeljnih elemenata koji utiru put demokraciji te potrebu da se građane i civilno društvo osnaži kako bi se osigurala transparentnost i odgovornost u javnom sektoru;

150. izražava zabrinutost zbog sve većeg broja uhićenja i uznemiravanja novinara u brojnim zemljama i naglašava da se takvim postupcima ozbiljno narušava sloboda tiska; potiče EU i međunarodnu zajednicu da zaštite neovisne novinare i blogere, da smanje digitalni jaz i olakšaju neograničen pristup informacijama i komunikacijama te necenzuriran pristup internetu (digitalne slobode);

151. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog širenja tehnologija za praćenje, nadzor, cenzuru i filtriranje informacija, što predstavlja sve veću prijetnju aktivistima za ljudska prava i demokraciju u autokratskim zemljama;

152. snažno osuđuje činjenicu da je sve veći broj branitelja ljudskih prava suočen s digitalnim prijetnjama, uključujući kompromitiranje podataka zapljenom opreme, daljinskim nadzorom i curenjem podataka; osuđuje praksu nadzora i hakiranja na internetu radi pribavljanja informacija koje se mogu upotrijebiti u pravnim slučajevima ili kampanjama ocrnjivanja te u sudskim postupcima zbog klevete;

153. snažno osuđuje kontrolu vlasti nad internetom, medijima i akademskom zajednicom te sve veće zastrašivanje, uznemiravanje i proizvoljna uhićenja s kojima se suočavaju branitelji ljudskih prava, odvjetnici i novinari;

154. osuđuje ograničenja digitalne komunikacije, uključujući ukidanje internetskih stranica i blokiranje osobnih računara kao mjera koje autoritarni režimi koriste za ograničavanje slobode izražavanja, ušutkivanje oporbe i potiskivanje civilnog društva; poziva EU i njegove države članice da javno osude režime koji ograničavaju digitalnu komunikaciju svojih kritičara i oporbe;

155. ističe važnost promicanja neograničenog pristupa internetu u svim kontaktima s trećim zemljama, uključujući u pristupnim pregovorima, trgovinskim pregovorima, dijalozima o ljudskim pravima i diplomatskim kontaktima i što većeg omogućavanja pristupa informacijama o ljudskim pravima i demokraciji ljudima diljem svijeta;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

156. izražava zabrinutost zbog porasta govora mržnje, posebice na društvenim mrežama; poziva Komisiju da u pregovore o kodeksima ponašanja uključi predstavnike organizacija civilnog društva kako bi se zajamčilo da se njihova stajališta uzimaju u obzir; snažno osuđuje širenje poruka mržnje kojima se potiče nasilje i teror;

157. poziva na davanje veće potpore u područjima promidžbe slobode medija, zaštite neovisnih novinara i blogera, smanjenja digitalnog jaza i olakšavanja neograničenog pristupa informacijama i komunikacijama te očuvanja necenzuriranog pristupa internetu (digitalne slobode);

158. poziva na aktivan razvoj i aktivno širenje tehnologija koje pomažu u zaštiti ljudskih prava te koje ljudima omogućuju digitalna prava i slobode te njihovu sigurnost i privatnost;

159. poziva EU da počne koristiti besplatan softver otvorenog koda te da potakne druge subjekte da to učine, s obzirom na to da takav softver pruža bolju sigurnost i omogućuje veće poštovanje ljudskih prava;

160. poziva Komisiju i države članice da pitanja slobode izražavanja na internetu, digitalnih sloboda te važnosti besplatnog i otvorenog interneta postave na svim međunarodnim forumima, uključujući Forum za upravljanje internetom UN-a, G8, G20 i OEES i Vijeće Europe;

Borba protiv terorizma

161. ponovno ističe svoju nedvosmislenu osudu terorizma i svoju punu podršku mjerama usmjerenima na iskorjenjivanje terorističkih organizacija, posebno Daiša, koji predstavlja jasnu prijetnju regionalnoj i međunarodnoj sigurnosti, ali istodobno podsjeća da bi takve mjere uvijek i u cijelosti morale biti u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima; podupire provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2178 (2014) o borbi protiv prijetnji koje predstavljaju strani teroristički borci te vodećih načela iz Madrida o zaustavljanju protoka stranih terorističkih boraca;

162. podsjeća da je u Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju naglašena potreba za time da se zajamči da poštovanje slobode mišljenja i izražavanja bude integrirano u razvojne politike i programe povezane s terorizmom, što se odnosi i na korištenje tehnologija digitalnog nadzora; naglašava da bi države članice trebale potpuno iskoristiti postojeće instrumente kako bi riješile problem radikalizacije europskih građana te da bi trebale izraditi učinkovite komunikacijske strategije za borbu protiv terorizma, ekstremističke propagande i metoda novačenja, posebice preko interneta, te za sprječavanje radikalizacije; ističe potrebu za hitnim usklađenim djelovanjem EU-a te ustraje u tome da države članice trebaju surađivati u osjetljivim područjima, posebice u dijeljenju informacija i obavještajnih podataka;

163. zahtijeva da EU nastavi surađivati s UN-om na suzbijanju financiranja terorizma, između ostalog i korištenjem već postojećih mehanizama za identificiranje terorista i terorističkih organizacija, te da osnaži svjetske mehanizme za zamrzavanje imovine, poštujući pritom međunarodne standarde pravičnog postupka i vladavinu prava; poziva Komisiju i države članice da to pitanje učinkovito i bez odgode pokrenu s onim državama koje financiraju i podupiru terorističke organizacije ili svojim građanima dopuštaju da to čine;

Smrtna kazna

164. podsjeća na nultu stopu toleranciju EU-a prema smrtnoj kazni i ponavlja svoje dugogodišnje protivljenje smrtnoj kazni, mučenju te okrutnom, nehumanom i ponižavajućem postupanju i kažnjavanju, u svim slučajevima i u svim okolnostima;

165. pozdravlja ukidanje smrtno kazne na Fidžiju, u Surinamu, Mongoliji i američkoj saveznoj državi Nebraski;

166. izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da je u nekim državama proteklih godina ponovno uvedena smrtna kazna; izražava žaljenje zbog toga što politički čelnici u još nekim zemljama razmatraju ponovno uvođenje smrtno kazne; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog izvještaja o porastu broja smrtnih kazni izrečenih 2015. diljem svijeta, posebice u Kini, Egiptu, Iranu, Nigeriji, Pakistanu i Saudijskoj Arabiji; podsjeća vlasti tih zemalja da su one potpisnice Konvencije o pravima djeteta, kojom se izričito zabranjuje smrtna kazna zbog kaznenih djela koja su počinile osobe mlađe od 18 godina;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

167. osobito izražava zabrinutost zbog sve većeg broja smrtnih osuda izrečenih tijekom kolektivnih sudskih postupaka u kojima minimalni standardi poštenog suđenja u skladu s međunarodnim pravom nisu zajamčeni;

168. izražava snažno protivljenje povećanju broja osoba osuđenih na smrtnu kaznu zbog kaznenih djela povezanih s drogom te poziva da se smrtna kazna i pogubljenja po kratkom postupku ne primjenjuju za ta kaznena djela;

169. poziva države koje su ukinule smrtnu kaznu ili u kojima je već dugo na snazi moratorij na primjenu smrtno kazne da ostanu odane tim ciljevima i da ponovno ne uvedu smrtnu kaznu; poziva EU da se međunarodnom suradnjom i diplomacijom na svim svjetskim forumima nastavi zalagati protiv smrtno kazne i istovremeno pokuša zajamčiti da se pravo na pošteno suđenje za svaku osobu kojoj predstoji izvršenje smrtno kazne u potpunosti poštuje; naglašava da je važno da EU nastavi pratiti uvjete u kojima se izvršava smrtna kazna u onim zemljama u kojima je ona još uvijek na snazi, kako bi se zajamčilo da je popis osuđenika na smrt javan i da se tijela vraćaju obiteljima;

170. ustraje u tome da je važno da ukidanje smrtno kazne u svijetu i dalje bude jedna od istaknutijih politika EU-a, u skladu s revidiranim smjernicama EU-a iz 2013. o smrtnoj kazni, te da se EU nastavi zalagati protiv smrtno kazne; poziva EU da nastavi djelovati u cilju univerzalnog ukidanja smrtno kazne, da istraži nove načine vođenja kampanja u tom cilju te da preko EIDHR-a pruži potporu djelovanjima protiv smrtno kazne i pogubljenja; zahtijeva da delegacije EU-a u tu svrhu nastave organizirati kampanje za podizanje razine svijesti;

Borba protiv mučenja i zlostavljanja

171. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nastavka primjene mučenja i zlostavljanja osoba u pritvoru, između ostaloga u cilju iznude priznanja koja se zatim upotrebljavaju u kaznenim postupcima koji očito ne ispunjavaju međunarodne standarde pravednosti;

172. izražava žaljenje zbog rasprostranjenog mučenja zlostavljanja kojima su izloženi neistomišljenici, kako bi ih se ušutkalo, te ugrožene skupine poput etničkih, jezičnih i vjerskih manjina, LGBTI osobe, žene, djeca, tražitelji azila i migranti;

173. najstrože osuđuje mučenje i zlostavljanje koje provode Daiš te druge terorističke i paravojne organizacije; izražava svoju solidarnost s obiteljima i zajednicama svih žrtava takvoga nasilja; osuđuje postupke Daiša i drugih terorističkih ili paravojnih organizacija kojima se diskriminiraju i ciljaju manjinske skupine; poziva EU, njegove države članice i međunarodnu zajednicu da pojačaju svoje napore radi pružanja učinkovitog odgovora na hitnu potrebu da se spriječe daljnje patnje;

174. smatra da su uvjeti pritvora i stanje u zatvorima u brojnim zemljama iznimno zabrinjavajući; smatra da je nužno boriti se protiv svih oblika mučenja i zlostavljanja pritvorenika, što se odnosi i na psihološko mučenje, i pojačati napore da se zajamči poštovanje mjerodavnog međunarodnog prava, osobito u pogledu pristupa zdravstvenoj skrbi i lijekovima; odlučno osuđuje kršenje tih prava i smatra da je odbijanje liječenja zatvorenika, osobito u slučajevima bolesti kao što su hepatitis i HIV, jednako nepružanju pomoći osobi u opasnosti;

175. potiče ESVD da, u svjetlu stalno pristizućih izvješća o široko rasprostranjenom izvršavanju pogubljenja po kratkom postupku, mučenjima i zlostavljanjima diljem svijeta, na svim razinama dijaloga i u svim forumima pojača aktivnosti EU-a u borbi protiv pogubljenja po kratkom postupku, mučenja i drugih oblika zlostavljanja, u skladu sa smjernicama za politiku EU-a prema trećim zemljama o mučenju i drugom okrutnom, neljudskom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju;

176. potiče ESVD da u političkim dijalozima i dijalozima o ljudskim pravima s predmetnim zemljama te u javnim istupima nastavi sustavno izražavati zabrinutost zbog mučenja i zlostavljanja te poziva delegacije EU-a i veleposlanstva država članica na terenu da prate slučajeve mučenja i zlostavljanja te da poduzmu konkretne korake u cilju postizanja njihova potpunog ukidanja, da prate relevantne kaznene postupke i da se koriste svim dostupnim instrumentima kako bi pomogli dotičnim pojedincima;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

Bespilotne letjelice

177. izražava duboku zabrinutost zbog uporabe naoružanih bespilotnih letjelica izvan međunarodnoga pravnog okvira; potiče države članice da pripreme jasnu politiku i pravna stajališta o naoružanim bespilotnim letjelicama i ponovno poziva na donošenje zajedničkog stajališta EU-a o uporabi naoružanih bespilotnih letjelica koje bi bilo u skladu s ljudskim pravima i međunarodnim humanitarnim pravom te kojim bi se tematizirala pitanja kao što su pravni okvir, razmjernost, odgovornost, zaštita civila i transparentnost; ponovno potiče EU da zabrani razvoj, proizvodnju i uporabu potpuno autonomnog oružja kojim se omogućuje provođenje napada bez ljudskog sudjelovanja; poziva EU da se suprotstavi praksi ciljanih izvansudskih smaknuća i da je zabrani te da se obveže na poduzimanje odgovarajućih mjera, u skladu s domaćim i međunarodnim pravnim obvezama, u slučajevima u kojima postoji opravdana sumnja da je pojedinac ili subjekt u njegovoj nadležnosti povezan s nezakonitim ciljanim smaknućima u inozemstvu; poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a, države članice i Vijeće da pitanje naoružanih bespilotnih letjelica i potpuno autonomnog oružja uključe u relevantne europske i međunarodne mehanizme za razoružanje i kontrolu naoružanja i potiče države članice da sudjeluju u tim mehanizmima kontrole i pojačaju ih; poziva EU da zajamči veću transparentnost i odgovornost država članica, pa i prema trećim zemljama, pri uporabi naoružanih bespilotnih letjelica, posebno u pogledu pravne osnove za njihovo korištenje i operativne odgovornosti te da omogući pravno preispitivanje napada bespilotnim letjelicama, a žrtvama nezakonitih napada bespilotnim letjelicama omogući pristup učinkovitim pravnim lijekovima;

178. stavlja naglasak na zabranu EU-a razvoja, proizvodnje i uporabe potpuno autonomnog oružja kojim se omogućuje provođenje napada bez ljudskog djelovanja; poziva EU da se suprotstavi praksi nezakonitih ciljanih smaknuća te da je zabrani;

179. poziva Komisiju da Parlament na odgovarajući način izvješćuje o uporabi financijskih sredstava EU-a za sve istraživačke i razvojne projekte povezane s proizvodnjom bespilotnih letjelica, i u civilne i u vojne svrhe; poziva na provedbu procjene utjecaja na ljudska prava budućih projekata razvoja bespilotnih letjelica;

180. naglašava da bi utjecaj tehnologija na poboljšanje stanja ljudskih prava trebao biti sastavni dio politika i programa EU-a, kako bi se unaprijedila zaštita ljudskih prava i promicanje demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja te mirnog rješavanja sukoba;

Potpore demokraciji i izborima te misije za promatranje izbora

181. podsjeća da su slobodan prostor za civilno društvo, sloboda izražavanja, okupljanja i udruživanja te dužno poštovanje vladavine prava ključni elementi pravednih i demokratskih izbora; poziva EU da osigura da lokalne nevladine organizacije imaju legitimnu mogućnost za promatranje i praćenje održavanja izbora; naglašava da korupcija predstavlja prijetnju jednakom uživanju ljudskih prava te da se njome narušavaju demokratski procesi; smatra da bi EU u svim dijalozima s trećim zemljama trebao naglasiti važnost promicanja čestitosti, odgovornosti i pravilnog upravljanja javnim poslovima, kako je utvrđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC); podsjeća da EU mora nastaviti angažirano djelovati prema svojim partnerima, osobito u svojem susjedstvu, i pružati potporu gospodarskim, socijalnim i političkim reformama, štiti ljudska prava i pružati potporu uspostavi vladavine prava, što su najbolji načini za jačanje međunarodnog poretka i jamčenje stabilnosti susjedstva; u tom smislu naglašava da je preispitivanje europske politike susjedstva pružilo priliku da se ponovi da su zaštita univerzalnih vrijednosti i promicanje ljudskih prava među ključnim ciljevima Unije; podsjeća na to da bi iskustvo koje su stekli EU, političari, pripadnici akademske zajednice, mediji, nevladine udruge i civilno društvo te znanje stečeno tijekom tranzicije prema demokratskom sustavu u okviru politika proširenja i susjedstva mogli pozitivno pridonijeti utvrđivanju najboljih praksi koje bi se mogle upotrijebiti za podupiranje i konsolidiranje drugih procesa demokratizacije diljem svijeta; pozdravlja u tom smislu djelovanje Europske zaklade za demokraciju i programa EU-a za pružanje potpore organizacijama civilnog društva, posebno EIDHR-u;

182. preporučuje da EU razvije sveobuhvatniji pristup procesima demokratizacije, s obzirom na to da je nadziranje izbora samo jedna od dimenzija duljeg i opsežnijeg ciklusa; ponavlja da politička tranzicija i demokratizacija može biti održiva i uspješna samo ako se pritom poštuju ljudska prava, ženama, osobama s invaliditetom i drugim marginaliziranim skupinama omogući jednak pristup demokratskim procesima, promiču pravednost, transparentnost, odgovornost, pomirenje, vladavina prava, gospodarski i društveni razvoj, mjere za borbu protiv ekstremnog siromaštva i uspostava demokratskih institucija; naglašava da bi EU u zemljama u procesu demokratizacije prioritet trebao dati borbi protiv

Srijeda, 14. prosinca 2016.

korupcije, s obzirom na to da ta praksa otežava zaštitu i promicanje dobrog upravljanja, potiče organizirani kriminal i povezana je s izbornom prijevarom;

183. pozdravlja zajedničku komunikaciju o preispitivanju europske politike susjedstva te podsjeća da bi se, u skladu s UEU-om, odnosi EU-a sa susjednim zemljama trebali temeljiti na vrijednostima Unije, među kojima su i ljudska prava i demokracija; naglašava da su stabilizacija susjedstva i promicanje demokracije, vladavine prava, dobro upravljanje i ljudska prava usko povezani;

184. naglašava da bi EU i dalje trebao podupirati demokratske i učinkovite institucije za ljudska prava te civilno društvo susjednih zemalja; sa zadovoljstvom primjećuje da se Europska zaklada za demokraciju u dosljedno angažirala u istočnom i južnom susjedstvu EU-a radi promicanja poštovanja temeljnih prava i sloboda te demokratskih načela;

185. naglašava da je politika proširenja EU-a jedan od najjačih alata za jačanje poštovanja demokratskih načela i ljudskih prava; poziva Komisiju da u državama kandidatkinjama i potencijalnim državama kandidatkinjama nastavi pružati potporu jačanju demokratskih političkih kultura, poštovanju vladavine prava, neovisnosti medija i pravosuđa te borbi protiv korupcije;

186. poziva Komisiju i ESVD da nastave pružati punu potporu demokratskim procesima koji su u tijeku u trećim zemljama, kao i političkom dijalogu između vladajućih i oporbenih stranaka te civilnom društvu; ističe važnost dosljednog djelovanja po preporukama misija za promatranje izbora, i u sklopu djelovanja EU-a za potporu demokraciji i u sklopu strategija o ljudskim pravima za predmetne zemlje; poziva na bolju usklađenost i suradnju između Europskog parlamenta i Komisije/ESVD-a kako bi se zajamčila provedba tih preporuka, ali i na korištenje ciljane financijske i tehničke pomoći EU-a; poziva Komisiju da provede globalnu procjenu postupaka praćenja izbora;

187. poziva Vijeće i ESVD da u zemljopisni dio godišnjeg izvješća EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu uvrsti poseban odjeljak u kojem se, za predmetne zemlje, tematizira pitanje provedbe preporuka donesenih u okviru misija za promatranje izbora; podsjeća na činjenicu da su se Komisija, ESVD-a i države članice u Akcijskom planu obvezali na čvršću i dosljedniju suradnju s tijelima za vođenje izbora, parlamentarnim institucijama i organizacijama civilnog društva u trećim zemljama radi jačanja njihove uloge i, slijedom toga, jačanja demokratskih procesa;

188. poziva Komisiju da zajamči da se njezino djelovanje povezano s izborima (praćenje i pomoć) provodi usklađeno sa sličnim potporama drugim važnim dionicima demokratskog sustava, kao što su to političke stranke, parlamenti, lokalne vlasti, neovisni mediji i civilno društvo;

189. poziva EU da nastavi raditi na utvrđivanju najboljih praksi u tom području, između ostalog u smislu razvoja mjera za sprječavanje sukoba, posredovanja i olakšavanja dijaloga, kako bi se razvio usuglašen, fleksibilan i vjerodostojan pristup EU-a;

190. potvrđuje da su ESVD-a i delegacije EU-a uspješno dovršili izradu druge generacije analiza demokracije i da je ostvaren napredak u pripremi akcijskih planova za demokraciju te poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku EU-a da se pobrine da se ti akcijski planovi na terenu pretvore u konkretnu potporu demokraciji;

191. poziva ESVD da na temelju iskustva dobivenog analizama demokracije pripremi teren za uključivanje tih analiza u svoje inozemno djelovanje i napominje da, iako je unošenje demokracije u strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje dobrodošlo, ono samo po sebi nije dovoljno za istinski sveobuhvatno razumijevanje demokracije u partnerskim zemljama;

o

o o

192. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji, potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava.